

Gorenjski Glas

PETEK, 16. JUNIJA 2023

LETO LXXVI, ŠT. 48, CENA 2,80 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Letna kopališča že vabijo kopalce

Danes v Radovljici s slovesnim odprtjem novega dela bazenskega kompleksa začinjajo letošnjo sezono na mestnem kopališču. Kdaj pa bodo odprli druge gorenjske letne bazene?

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – V okviru prve faze rekonstrukcije imajo v Radovljici po novem pokrit učno-terapevtski bazen, namenjen plavalnemu opismenjevanju in rehabilitaciji, ter vhodni kompleks z restavracijo. Urejene so nove garderobe in sanitarije, tako za bazen kot za kamp. Danes tako pripravljajo dan odprtih vrat, ki se začne ob 14. uri in bo trajal do 18. ure, ob 17. uri pa bo pri novem terapevtskem bazenu tudi osrednja slovesnost ob odprtju.

Skupna vrednost doslej izvedenih del je 5,4 milijona

evrov, od tega je 1,5 milijona evrov občina uspešno pridobila na javnem razpisu ministrstva za šport.

Kompleks kopališča, ki ga poleg olimpijskega bazena predstavljajo še kamp, zunanje in notranje športne površine ter drugi spremljajoči prostori, namerava Občina Radovljica v prihodnjih letih v celoti urediti in posodobiti kot atraktivno turistično, sodobno učno, športno-rekreacijsko ter terapevtsko in tudi velneško infrastrukturo.

Namenjen bo tako turistom, dnevnim obiskovalcem in domačinom kot

vrhunskim in rekreativnim športnikom ter osebam, napotenim na terapevtsko zdravljenje, poudarja župan Ciril Globočnik.

Projekt je ob nedavnem obisku v Radovljici podprl tudi predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije Franjo Bobinac, ki je napovedal, da si bo OKS kot sogovornik države pri odločanju o vlaganju v športno infrastrukturo prizadeval, da bo tudi investicija v prenovu bazena dobila del 150-milijonskega paketa sredstev, ki bodo v prihodnjih petih letih porabljena za ta namen.

► 3. stran

Navdušeni plavalci že lahko zaplavajo tudi v nekaterih gorenjskih bazenih. / Foto: Gorazd Kavčič

Triglavovi skakalci najboljši

VILMA STANOVNIK

Sveti Jošt – Minuli ponedeljek so člani Smučarskega kluba Triglav s tradicionalnim klubskim dnevom zaznamovali konec sezone 2022/23 in hkrati začetek nove. Minula sezona je bila za triglavane izjemno uspešna, saj je bil klub že 51. absolutni državni prvak v seštevku vseh osvojenih točk v smučarskih skokih in nordijski kombinaciji. V ospredju je bil izjemen uspeh Žige Jelarja, ki je z ekipo Slovenije osvojil zlato medaljo na svetovnem prvenstvu v nordijskih disciplinah v Planici.

► 8. stran

Predsednik SK Triglav Sašo Komovec se je zahvalil Cenetu Prevcu, ki je zaključil tekmovalno kariero. / Foto: arhiv SK Triglav Kranj

Priloga: Karavanke Kaj naj stoji sredi krožišča

► 4. stran

LIEBHERR

VEČ SVEŽINE ZA MANJ ELEKTRIČNE ENERGIJE.

Nove kombinacije hladilnikov in zamrzovalnikov Liebherr dolgotrajno ohranjajo svežino sadja, zelenjave, rib, mesnih in mlečnih izdelkov. Veliko dlje kot običajni hladilniki.

Ob tem zagotavljajo **nizko porabo energije** za celo življenjsko dobo aparata.

HLADITE KOT PROFESIONALCI.

ENERGIJSKI BONUS
Do 150€*
vračila denarja

Salon ETIS PE Kranj
Ljubljanska c. 30
04 235 50 50, www.etis.si

ETIS

*Ob nakupu izbranega modela Liebherr, v obdobju od 1.3. do 31.8. 2023 in registraciji s serijsko številko na home.liebherr.com/promotions, najkasneje do 30.11.2023, prejmete vračilo denarja do 150 €.

AKTUALNO

Končanje življenja na dostojanstven način

Zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja je deležen tako podpore kot nasprotovanj. V kranjski knjižnici so o njem spregovorili trije od petih soavtorjev.

3

ŠPORT

Spet vaterpolski spektakel v Kranju

Danes je vrata odprlo kranjsko letno kopališče, že naslednji konec tedna pa se na njem obetajo zanimive kvalifikacijske tekme za evropsko prvenstvo v vaterpolu.

8

GG+

Zmagovalka Franje piše recepte

Erika Jesenko je bila na Maratonu Franja z naskokom najhitrejša ženska. Je tudi strokovnjakinja za prehrano in v Gorenjskem glasu lahko preberate njene recepte.

11

ZANIMIVOSTI

Ko plava, se počuti svobodno

Štirinajstletni Nini Biadov iz Ribnega so diagnosticirali izredno redko nevrološko bolezen, imenovano motorična senzorična nevropatija, ki slabi mišice in živčevje.

24

VREME

Danes in jutri bo dokaj sončno, popoldne bo lahko nastala kakšna ploha ali nevihta. V nedeljo bo pretežno jasno in topleje.

11/25 °C
jutri: dokaj sončno

917703521666025

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglašnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglas@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

junij 2/23

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najmem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ___ / ___ - ___ - ___

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ___ / ___ - ___ - ___

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Likovni natečaj

Prvega oktobra je svetovni dan starejših in lani smo na pobudo kranjske območne enote NIJZ izvedli literarni natečaj, na katerega je bil odličen odziv, saj smo prejeli veliko kakovostnih zgodb na predlagano temo. Letos so se na NIJZ odločili, da bodo v sodelovanju z Gorenjskim glasom, Zvezo kulturnih društev Kranj

in Gorenjskimi lekarnami izvedli likovni natečaj na temo Tudi starost je lepa. Vabimo vas, da na to temo ustvarite likovno delo formata A3, brez okvirja, na poljubni podlagi in v poljubni tehniki. Avtor slike naj priloži tudi svoje podatke, saj bodo nekatera dela v času od 29. 9. do 15. 10. 2023 razstavljena v galeriji Zveze kulturnih društev v Kranju in objavljena v Gorenjskem glasom. Slike do 15. 9. 2023 zbirajo na naslovu NIJZ OE Kranj, Ria Jagodic, Gosposvetska 12, 4000 Kranj. Da slik ne boste prepogibali, jih lahko vsak delavnik od 7. do 15. ure oddate pri vratarju NIJZ OE Kranj, jih pošljete po pošti v tulcu ali se obrnete na gospo Rio Jagodic (na 04/20 17 196 ali ria.jagodic@nijz.si). Vsi avtorji likovnih izdelkov bodo v zahvalo prejeli simbolično nagrado. Ne odlašajte in se preizkusite v vlogi slikarja!

Nagrajenki

V nagradni igri, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 9. junija, prejmeta vsaka po dva bona za hrano na sobotnem ali nedeljskem dogodku festivala bombonov Štoflcfešt **Evelin Pristavec Tratar** iz Ljubljane in **Mateja Roblek** iz Preddvora. Nagrajenkama čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **ANA FERJAN** iz Preddvora.

Končanje življenja na človeka vreden in dostojanstven način

Zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja je v družbi deležen tako podpore kot nasprotovanj. V kranjski knjižnici so o njem spregovorili trije od petih soavtorjev Andrej Pleterski, Dušan Keber in Igor Pribac. Z njimi se je o koristih, pomenu, očitkih, etičnem vidiku in vsebinskih določilih zakona pogovarjala Darinka Pavlič Kamien.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Pred kratkim so predlagatelji zakona o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja iz Društva Srebrna nit – združenje za dostojno starost zbrali zakonsko zahtevanih pet tisoč podpisov volivcev, kar zadošča, da zakon vložijo v parlamentarni postopek. Postopek zbiranja pa bodo nadaljevali vse do zadnjega dne, torej do 22. junija, ko se izteče 60-dnevni rok. Kot pojasnjujejo avtorji, zakon prinaša vsem polnoletnim osebam, ki so sposobne odločati o sebi in ki zaradi bolezni ali trajne poškodbe doživljajo nezno trpljenje brez obetov izboljšanja, možnost mirnega in dostojanstvenega konca življenja ob izbranem času in na izbranem mestu. Predlog zakona izključuje to možnost za osebe, mlajše od 18 let, za osebe, ki nimajo fizioloških razlogov trpljenja, in za osebe z depresijo. »Nihče ne more odločati za drugega. Vsak lahko odločitev o prostovoljnem končanju življenja sprejme le sam in le zase. Zato nihče ne bo umrl proti svoji volji,« je uvod v pogovor s tremi soavtorji zakona pospremila Darinka Pavlič Kamien.

Smrt je del življenja

Kakšne koristi prinaša zakon o pomoči pri prostovoljnem končanju življenja posamezniku in družbi, je na ponedeljkovi predstavitvi pojasnil Andrej Pleterski, upokojeni sodelavec Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. »Zakon ima pomen za dve skupini ljudi. Prva so tisti ljudje, ki nezno trpijo ob koncu življenja, v tem hipu, tu in zdaj, in ki jim ne morejo pomagati niti zdravila niti paliativna oskrba. Druga skupina smo mi vsi, saj nihče od nas ne ve, ali se bo nekoč znašel med prej omenjenimi posamezniki. Ko bo tak zakon sprejet, bomo imeli vsi možnost končanja življenja na človeka vreden in dostojanstven način,« je poudaril. Na drugi strani, kot je dodal Pleterski, zakon v družbi prinaša bolj sproščen pogled na smrt. »Smrti se namreč ne smemo bati, saj je sestavni del življenja kot takega.«

Darinka Pavlič Kamien, Andrej Pleterski, Dušan Keber in Igor Pribac / Foto: Tina Dokl

Gre za vprašanje družbe

Nasprotniki zakona med drugim menijo, da bi morali najprej pristopiti k ureditvi in zagotoviti kvalitetno paliativno oskrbo ter se šele nato morebiti pogovarjati o ureditvi pomoči pri prostovoljnem končanju življenja, s čimer pa se Dušan Keber, nekdanji zdravstveni minister, ne strinja. »Imamo namreč dokaze, da tudi v državah, ki imajo dobro organizirano paliativno oskrbo, določeni pacienti kljub zunanji pomoči in oskrbi nezno trpijo,« je podkrepil svoje prepričanje.

Poleg tega so med argumenti proti zakonu tudi trditve, da avtorji ne razumejo dela zdravnika, da pri oblikovanju zakona z njimi niso sodelovali in da je zakon socialno nepravilčen. Keber na to odgovarja: »Področje pomoči pri končanju življenja ni v domeni zdravnikov. Trpljenje je namreč naše, je od vseh ljudi v določeni družbi, zato gre za vprašanje in razpravo celotne družbe.« Ob tem dodaja, da je zdravnikova vloga pomembna, a ne z vidika končne vrednostne avtoritete, ki bi povedala, da pomoč pri končanju življenja ni sprejemljiva. »Zdravnikova vloga je, da pove, kdaj je neko življenje v smislu zdravljenja brezupno, prispevajo lahko tudi svoje poglede na to, ali obstajajo objektivni razlogi, da pacient v resnici trpi. Nujno pa je dodati, da nihče, niti zdravnik, ne more določiti globine trpljenja posameznika.«

Eden glasnejših očitkov zakonu je, da omogoča zlorabe, a kot je dejal Pleterski,

slovenski zakon vključuje vrsto varovalk, ki bodo morebitne zlorabe preprečile. »Med prvimi določili zakona je prepoved spodbujanja k prošnji pacienta za tovrstno pomoč, kar izključuje t. i. evtanazijski mobing,« je poudaril. V postopku sodeluje vrsta ljudi, ki pacientu pojasnjujejo njegovo stanje, mu dajejo možnost razmisleka, preverjajo, ali gre res za njegovo željo, in ne za pritisk od zunaj. »Nad postopkom ves čas bdi tudi posebna komisija za pomoč pri prostovoljnem končanju življenja. Pri vseh odločitvah sodeluje še psihiater, ki ugotavlja sposobnost pacienta, da odloči o samem sebi. Vsi sodelujoči zdravstveni delavci pa ugotavljajo, ali morda ne gre za trenutno željo in iz depresivnega stanja. Pacient ima tudi v vsakem trenutku pravico odstopiti od svoje želje po prostovoljnem končanju življenja, poleg tega ni predpisanega roka, do kdaj mora pacient svojo pravico uresničiti,« je utemeljil Pleterski.

Zadnji korak stori pacient

Zakon v prvi vrsti podpira pomoč pri končanju življenja, pri čemer je pacient tisti, ki sam aktivno bodisi zaužije smrtonosno učinkovino ali sproži črpalko, ki vnese učinkovino v njegovo žilo. »Obstaja tudi izjema, ko pacient iz objektivnih razlogov, ki jih presodi komisija, sam ne more izpeljati samousmrtive, zato se konec življenja izpelje v obliki evtanazije, torej ko smrtonosno učinkovino vnese nekdo drug, ne pacient sam,« je pojasnil Pleterski. Dodal

je še, da po izkušnjah iz drugih držav pacienti, ki učinkovino dobijo k sebi domov, te pogosto ne uporabijo. »Učinkovina v roki jim da občutek, da so gospodarji svojega življenja do zadnjega hipa, kar jim je dovolj trdna opora, da tega ne izvedejo in počakajo na običajen konec življenja.«

Avtonomija človeka

Po besedah filozofa Igorja Pribaca je kljub odsotnosti zadostne razprave v družbi podpora zakonu glede na javnomnenjske raziskave večinska. »Smo relativno suiciden narod in smo v resnici v sebi pripravljeni resno razmišljati o svojem intimnem odnosu do smrti, le javno tega nismo bili sposobni napraviti,« je poudaril.

Povedal je, da so vrednote, ki jih v ospredje postavlja njihov zakonski predlog, drugače prioritarno razporejene kot tiste, ki jih zagovarjajo zdravniki. »Zdravniki namreč pravijo: naše poslanstvo je varovanje in ohranjanje življenja. Mi v ospredje postavljamo samoodločbo oziroma avtonomijo človeka, torej sposobnost, da sami sebi določamo življenje. Sprejemamo stališče, da vsako življenje, ki ni pozitivno vrednoteno od znotraj tistega, ki to življenje živi, ki torej ni skladno z njegovimi vrednotami, pričakovanji, načrti, željami, hotenji, strastmi, je nesmiselno življenje in je neke vrste suženstvo,« je glede etičnega vidika dejal Pribac, svojo misel pa strnil: »Če hoče človek živeti srečno, mora živeti tako, da o sebi odloča sam.«

Letna kopališča že vabijo

1. stran

V. S., M. A., U. P., A. SE.

Radovljiško kopališče bo tudi to poletje odprto tako kot v prejšnjih sezonah: od 10. do 18. ure med delavniki in do 19. ure ob koncih tedna, junija in julija tudi dodatno uro za večerno rekreacijsko plavanje, avgusta pa od 10. do 20. ure. Cene so letos dobrih 15 odstotkov višje kot lani, to je 8,50 evra za odrasle, 6 evrov za otroke in 5,50 evra za upokojene. Za sezonsko vstopnico bo treba odšteti 84 evrov, še do srede je za 78 evrov na voljo tudi v predprodaji.

Od danes odprto kranjsko letno kopališče

Sezona na letnem kopališču v Kranju se bo začela danes. Kot je povedal direktor Zavoda za šport Kranj Tadej Peranovič, se cene dnevnih vstopnic od lani niso spremenile. Tako bo celodnevna vstopnica za odrasle nad 15 let 5 evrov, različni popusti pa so za otroke, študente, upokojene in družine. Kupiti je moč tudi sezonske vstopnice. Na letnem kopališču bo tudi vodeno plavanje, prav tako bo poskrbljeno za animacije za otroke. Jutri, v soboto, med 16. in 20. uro pripravljajo veliki igralni dan. V in ob bazenu bodo postavljena večja napihljiva igrala. Igre bodo vodili profesionalni animatorji, spremljala pa

Največja letošnja pridobitev je prenovljeni radovljiški bazenski kompleks. / Foto: Gorazd Kavčič

jih bo tudi glasba. Aktivnosti za otroke bodo do konca septembra potekale tudi na sosednjem igrišču Gibi Gib.

Bazen v Kropi odpirajo prihodnji teden

Kopališče v Kropi bodo odprli prihodnji petek, je povedal predsednik tamkajšnjega športnega društva Tomi Kržišnik. Za kopalce bo bazen na voljo vsak dan med 9. in 19. uro, cene pa so letos po dolgem času nekaj višje kot v preteklih letih.

Posebni novosti v smislu prenove in dodatne ponudbe v letošnji sezoni ne bo, ker v Kropi že nekaj časa varčujejo in zbirajo sredstva za načrtovano obnovo bifeja na kopališču.

Obnova bazena Ukova še poteka

Jeseniški bazen Ukova, ki je bil lani zaradi dotrajanosti zaprt, bodo letos ponovno odprli. Ta čas še poteka tehnična sanacija, s katero bodo statično utrdili stene bazena. Po pogodbi morajo biti dela zaključena do 20. junija, »pri čemer bo treba upoštevati morebitne neugodne vremenske razmere, ki bi lahko vplivale na potek del«, so povedali na Občini Jesenice, kjer vsekakor načrtujejo, da bodo bazen odprli do konca meseca.

Jutri se odpira Gorenjska plaža

Poletje na Gorenjski plaži v Trzinu se začne jutri. Kopenje bo možno vsak dan od

9. do 19. ure, jutranje rekreacijsko plavanje pa vsak dan od 7. ure do 8.30. Na voljo so celodnevne in popoldanske vstopnice v različnih kombinacijah (npr. družine z otroki, organiziran obisk), vstopnice za jutranje plavanje in tudi sezonske. Redna cena celodnevne vstopnice za odraslega bo 6,20 evra, za upokojene, invalide, dijake in študente 5,20 evra, za predšolske otroke 2 evra (do drugega leta brezplačno), za osnovnošolske otroke pa 4,20 evra. Tričlanska družina z otroki bo odštela 13,70 evra, štiričlanska pa 14,70 evra.

Odprto tudi Mestno kopališče Pod skalco

V Kamniku se je že pred dnevi odprlo Mestno kopališče Pod skalco. Do 23. junija je med tednom odprto od 13. do 18. ure, ob koncih tedna pa od 10. do 18. ure. 24. junija bo zaradi plavalnega tekmovanja zaprto, nato pa bo kopališče do 31. avgusta obratovalo v poletnem obratovalnem času – med tednom od 10. do 18. ure, ob koncih tedna pa do 20. ure. Celodnevna vstopnica za odrasle med tednom znaša 5 evrov, za učence, dijake in študente 3,50, otroška (od 2. do 6. leta) 1,50 in družinska 10 evrov. Ob koncih tedna vstopnica za odrasle stane 7 evrov, za učence, dijake in študente 5 evrov, otroška 2 in družinska 14 evrov. Na voljo so tudi popoldanske in sezonske vstopnice.

Jeseniški bazen Ukova naj bi odprli konec meseca, saj v teh dneh poteka obnova poškodovane bazenske školjke. / Foto: Nik Bertonec

Delali dobro, a z manjšo izgubo

MARJANA AHAČIČ

Bled, Tolmin – Svet Triglavskega narodnega parka se je na začetku tedna na seji v informacijskem središču TNP v Trenti seznanil z osnutkom poročila o delu, poslovnega

in finančnega poročila javnega zavoda za preteklo leto. Realizirali so vse načrtovane investicije, in kot ocenjujejo v TNP, poslovali zadovoljivo, a z negativnim finančnim rezultatom, saj po poplačilu davkov beležijo 19 tisoč evrov

več odhodkov, kot so imeli prihodkov.

Kot pojasnjujejo, je na poslovanje v celoti močno vplival porast stroškov, povezan predvsem z dvigom cen energentov, goriv in stroškov vzdrževanja, ter zaradi

zakonskih sprememb tudi stroški dela.

Svet zavoda je zato direktorju priporočil večji nadzor nad stroški in racionalnost pri poslovanju zavoda, je med drugim zapisano v sprejetih sklepkih.

K

KOMENTAR
MATEJA RANT

Ocene in stres

Zdaj že večina učencev in dijakov odštevata zadnje dneve do počitnic in se veseli brezskrbnih dni, ki so pred njimi. Po drugi strani pa so ravno zadnji dnevi pouka ne samo polni pričakovanj novih poletnih dogodivščin, ampak tudi stresa in skrbi pri zaključevanju ocen.

V zadnjih dneh so se tako na nas obrnili zaskrbljeni starši oziroma stari starši učencev dveh gorenjskih osnovnih šol, ki so opozorili na pritiske, ki jih izvaja točno določena učiteljica na posamezni šoli. Grožnje z velikim številom popravnih izpitov in občutno nižje ocene tudi pri učencih, ki so sicer pri drugih predmetih uspešni, verjetno niso le posledica slabega znanja učencev, ampak se je treba vprašati tudi, zakaj se slabe ocene pojavljajo zgolj pri točno določenem učitelju. V obdobju, ko so otroci že tako pod stresom, je za nekatero starše to očitno pomenilo tisto kapljo čez rob, ko so se odločili obrniti tudi na medije. Verjetno bi sicer lahko zgolj odmahnil z roko in se tolažili, da pač ocene niso vse in že dolgo niso pravi kazalnik znanja. Učenje velikih količin podatkov na pamet v času, ko nam je vse dostopno praktično z enim klikom, počasi izgublja smisel, čeprav veliko učiteljev vztraja prav pri tem. Močno upam, da bodo šle prihodnje prenove šolskega sistema v smeri, da bodo otroke predvsem usposobili, kako naj poiščejo informaci-

je, in kar je še pomembnejše, te tudi pravilno kritično ovrednotijo. Kopica podatkov, ki jih bodo pozabili že naslednji dan, jim ne bo prav nič koristila v sodobnem svetu, zaznamovanem s hitro razvijajočo se tehnologijo. Ocenjevanje tega, kakšno količino podatkov je nekdo uspel »pogoltniti«, tako nima več pravega smisla.

A ne glede na to so žal ocene danes kljub temu še kako pomembne, saj še vedno močno krojijo prihodnost mladim. Koga lahko prikrajšajo za vpis na željeno šolo, drugemu onemogočijo pridobitev štipendije. Zato je treba razumeti starše, da ne morejo mirno gledati, ko ocene odstopajo navzdol zgolj pri posameznem učitelju. Verjamem, da bi v šolah rajše videli, da bi to reševali znotraj ustanove, a če vsa opozorila ne obrodijo sadov, staršem najbrž ne preostane drugega, kot da na to opozorijo tudi javno. Razumem tudi pričakovanja učiteljev, da zaupamo v njihovo strokovnost, obenem pa bi morali biti tudi toliko samokritični, da bi se lahko ob ocenah, ki bistveno odstopajo v primerjavi z ocenami pri drugih predmetih, vprašali, ali morebiti tudi oni delajo kaj narobe. Verjamem namreč, da imamo tako starši kot tudi učitelji isti cilj: otroke čim bolj opremiti za življenje, ki jih čaka, ne glede na to, kakšno izobrazbo bodo na koncu pridobili oziroma kateri poklic bodo opravljali.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Urška Peternel, Simon Šubic

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertonec, Alenka Brun, Ana Jagodic Dolžan, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Klara Mrak, Urška Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Cveto Zaplotnik, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,50 EUR, petek 2,80 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Kaj naj stoji sredi krožišča

Sredinski otok na krožišču z odcepom za Šobec je Turistično društvo uredilo in nanj postavilo znak s simbolom kampa, a ta naj bi po mnenju nekaterih preveč zakrival pogled na naravo tik pred vstopom v območje Julijskih Alp.

MARJANA AHAČIČ

Lesce – Kar nekaj polemike je v zadnjem obdobju tako med domačini kot med obiskovalci sprožila nova ureditev krožišča na državni cesti Lesce–Bled, na odcepu za Šobec, na katerega je Turistično društvo Lesce postavilo velik živo moder znak s simbolom kampa in napis z njegovim imenom.

Moder znak in plastična trava

Modra plastična skulptura, ki zastira pogled na zasnežene Alpe in Blejski grad, sega v nebo, je opozoril eden od prebivalcev. »Pred njo smo vstop v slovenski alpski svet že počastili z megalomansko betonsko skulpturo harmonike, nato je prišlo krožišče z belo-zlato plastično golf žogico na umetni travi, pa dinosavrski

park z zeleno plastično 'zakrivko' – in z rumenim plastičnim trakom obrobjen napis Šobec na dvignjeni zelenici ob cesti.«

Tudi župan Radovljice Ciril Globočnik meni, da velika modra silhueta ne sodi v to pretežno naravno okolje, prav tako, pravi, se mu zdi nenavadno, da je bilo

»Več kot 15 let smo na različnih mestih podajali pobude za izgradnjo krožišča, ki je vstopna točka za Rekreatijski park Šobec in skozi katerega se gostje pripeljejo v kamp, zato sta za nas njegova urejenost in videz pomembna.«

lahko pridobljeno dovoljenje za napis, saj postavljanje tabel, napisov in drugih objektov za obveščanje in oglaševanje v sredinskem otoku krožnega križišča ni dovoljeno. Župan Bleda Anton Mežan po drugi

strani pravi, da gre za krožišče, ki je na območju občine Radovljica, zato o njegovi ureditvi nima stališča.

Velika pridobitev za Šobec

Kot poudarjajo v Turističnem društvu Lesce, ki je otok na krožišču državne ceste uredilo, je za kamp

je, da se sliši opozorila tistih, ki želijo dobro v korist čim manj okrnjene narave. Pred kratkim je bila v prometni nesreči poškodovana ureditev krožišča. Ob tem je vredno razmisliti in iskati boljše rešitve, če so mogoče, še posebej, če se sočasno lahko najde kompromis, ki zadovoljuje večino. Tudi zato bo po popravilu sredinska ureditev krožišča izboljšana, zmanjšana in iz naravnih materialov. Še bolj bo poudarjena hortikulturna ureditev. Dobro bo, če bodo tovrstna prizadevanja lahko vzor za mnogo drugih podobnih primerov,« pojasnjujejo in dodajajo, da so se za umetno travo odločili, ker je z njo pokrit del krožišča povozen, česar pa travna ruša ne bi prenesla.

Kot pojasnjujejo na Družbi RS za infrastrukturo, pravila za projektno-tehnično

Modrega znaka za Šobec, ki oblikovno združuje Triglav, vodo in šotor, že več kot teden dni ni na sredini krožišča, saj je bil zaradi prometne nesreče pred časom poškodovan. Dogodek je priložnost za razmislek in kompromis, pravijo v Turističnem društvu Lesce. / Foto: Gorazd Kavčič

oblikovanje krožnih križišč na javnih cestah določa Tehnična specifikacija za javne ceste, v kateri je med drugim navedeno, da so sredinski objekti v krožišču lahko zasajeni z vegetacijo, lahko pa se v njem postavijo tudi fontane, spomeniki, skulpture in drugi objekti, a le pod pogojem, da ne vplivajo na zmanjšanje preglednosti ali prometne varnosti.

Krožišče si je v okviru obiska in ogleda državnih projektov na Gorenjskem prejšnji petek ogledala tudi ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek.

Poudarila je, da morajo biti vsi tovrstni projekti izvedeni v skladu z zakonodajo, pojasnila pa je tudi, da omejeno krožišče še nima uporabnega dovoljenja; pričakujejo ga v dveh tednih.

V igri za novo bolnišnico le še Kranj in Radovljica?

V ponedeljek je v državnem svetu potekal posvet o lokaciji nove regijske bolnišnice. Zanj se potegujejo na Jesenicah, v Kranju in Radovljici, po posvetu pa se čedalje bolj zdi, da v igri za novogradnjo ostajata le še Kranj in Radovljica. Na Jesenicah pa naj bi ostala negovalna in mestna bolnišnica.

URŠKA PETERNEL

Ljubljana – Gradnja Splošne bolnišnice Gorenjske je nujna. Vlada naj odločitev o lokaciji sprejme do poletnih počitnic. Državni svet predlaga lokacijo severno od Kranja do Radovljice. Obenem podpira tudi nadaljnje delovanje bolnišnice na Jesenicah, preveri naj se možnosti, da se ta preoblikuje delno v negovalno delno v mestno bolnišnico. Državni svet predlaga tudi prenos sedeža kakšnega od javnih zavodov ali javne gospodarske družbe nacionalnega pome-

predstavili različni govorniki, žal pa se posveta ni udeležil minister za zdravje Danijel Bešič Loredan niti kdo od državnih sekretarjev z zdravstvenega ministrstva. Čeprav so udeležbo potrdili, so jo tik pred začetkom posveta odpovedali.

Ne smemo zamuditi priložnosti

Kot je dejal predsednik državnega sveta Marko Lotrič, je Gorenjska edina regija v državi, ki trenutno nima bolnišnice oziroma so posamezne dejavnosti razdrobljene na tri bolnišnice na

Posvet sta vodila gorenjska državna svetnika Monika Ažman in Leopold Pogačar, za govornico pa je predsednik državnega sveta Marko Lotrič, prav tako Gorenjec. / Foto: arhiv državnega sveta

zagotovljenih, so se strinjali udeleženci posveta. Škoda bi bilo, so opozorili, da bi zaradi »prerekanja« treh občin glede lokacije projekt padel v vodo. »Ne smemo zamuditi priložnosti za gradnjo nove bolnišnice,« so poudarili.

Nujna novogradnja

Argumente, zakaj bi bila najustreznejša lokacija v njihovi občini, so ponovno predstavili župani Jesenic, Radovljice in Kranja Peter Bohinec, Ciril Globočnik in Matjaž Rakovec. Svoj pogled je med drugimi predstavil nekdanji direktor Splošne

bolnišnice Jesenice (danes zaposlen v bolnišnici) in nekdanji zdravstveni minister Janez Poklukar, ki se je zavzel za novogradnjo na območju Radovljice. Tudi sedanja vršilka dolžnosti direktorja bolnišnice Petra Rupar si želi gradnje nove bolnišnice, saj da prostora za širitev na sedanji lokaciji ni več, prostori pa ne ustrezajo več sodobnim standardom v zdravstvu.

Za novo, sodobno zgrajeno bolnišnico se je zavzel tudi nekdanji direktor Klinike Golnik Aleš Rozman, ki je dejal, da je arhitektura današnjih gorenjskih bolnišnic

iz časov pred drugo svetovno vojno. V takšnih prostorih si ne moremo predstavljati sodobnega zdravstva, je dejal. Podobno je menil Janez Remškar, ki je v preteklosti nekaj let vodil tudi Splošno bolnišnico Jesenice. Kot je dejal, zagovarja gradnjo nove bolnišnice, saj je zaposlenim treba omogočiti ustrezne delovne pogoje, bolnikom pa ustrezno oskrbo. Lokacijo regijske bolnišnice bi morala določiti država z mrežo ob upoštevanju gostote poselitve, starostne strukture, časa dostopnosti, cestne infrastrukture ..., je dejal.

Na drugi strani pa je upokojena zdravnica iz jeseniške bolnišnice Marija Mulej opozorila, da gorenjska regija, ki ima v vseh bolnišnicah skupno 665 postelj, oddelki pa zaradi pomanjkanja kadra krčijo obseg dela, ne potrebuje nove bolnišnice. »Vsaka investicija bi morala biti dolgoročno načrtovana in kadrovske podprta,« je dejala.

Če bomo še naprej kupčkali ...

V razpravi je med drugim sodeloval tudi Jelko Kacin, ki je dejal, da je ključni problem bežanje vlade pred odločitvijo o lokaciji, to je po njegovem »nedostojno, nesprejemljivo, sramotno«. Poslanec Žan Mahnič pa je poudaril, da je prejšnja vlada z zakonom zagotovila sredstva za novo gorenjsko bolnišnico, ta mora biti zgrajena čim prej, kot poslanec pa zagovarja lokacijo v Kranju. »Če bomo še naprej kupčkali in se pregovarjali, kje bolnišnica bo, lahko izgubimo sredstva,« je dejal.

Zaključke posveta bosta zdaj najprej obravnavali pristojni komisiji državnega sveta, zatem pa državni svet, ta pa jih pošlje odločevalcem, torej vladi.

»Gorenjci potrebujemo novogradnjo, novo gorenjsko bolnišnico! A bolnišnica na Jesenicah mora ostati, predlagam preoblikovanje te bolnišnice v prvo slovensko mestno bolnišnico, ki bo imela ključno vlogo pri izobraževanju novih kadrov na področju zdravstva. Upravljalna bi jo lahko Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin, katere ustanoviteljica je Občina Jesenice,« je dejal Janez Poklukar.

na, kot je denimo NIJZ, na Jesenice, s čimer bi pomagali zaježiti socialno in ekonomsko degradacijo mesta.

To so glavni zaključki ponedeljkovega posveta v državnem svetu, na katerem so govorili o lokaciji gorenjske regijske bolnišnice. Na njem so svoje poglede

različnih lokacijah, kar pa ni optimalno za primerno oskrbo bolnikov na sekundarnem nivoju. Gorenjska potrebuje čimprejšnjo odločitev o izboru lokacije, ki jo mora sprejeti vlada, sploh v luči dejstva, da je dobrih tristo milijonov evrov za investicijo z zakonom že

Nove cene parkiranja v Bohinju

Na parkiriščih, od koder je organiziran brezplačni avtobusni prevoz, velja enotna cena parkiranja pet evrov na dan. V bližini Bohinjskega jezera je v visoki sezoni, ki je po novem opredeljena od junija do konca septembra, za uro parkiranja treba plačati tri evre.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Pretekli konec tedna so v Bohinju začele veljati nove cene parkiranja in uporabe gozdne ceste na planino Blato. Za parkirišča P+R Danica in Kobla v Bohinjski Bistrici ter

V Bohinju sicer načrtujejo, da bodo do leta 2030 iz neposredne okolice Bohinjskega jezera preselili 600 parkirnih mest. Ob jezeru bodo spodbujali predvsem kratkotrajno parkiranje.

Senožeta v Srednji vasi so cene nekoliko zvišali in pohenotili; od 1. junija do 30. septembra bo za celodnevno parkiranje na vseh treh parkiriščih, od koder po Bohinju vozijo brezplačni

V Bohinju ob jezeru že nekaj let spodbujajo predvsem kratkotrajno parkiranje, za daljši čas pa na lokacijah, ki so od jezera bolj oddaljene in od koder je organiziran javni prevoz.

turistični avtobusi, treba plačati pet evrov, kar je nekoliko več kot lani.

Za parkirišča ob Bohinjskem jezeru se visoka sezona po novem začne 1. junija in traja do konca septembra, to je en mesec prej in en

mesec kasneje kot doslej. V tem času velja višina parkirnine tako kot v visoki sezoni lani, to je tri evre na uro, uporaba gozdne ceste Stara Fužina–Voje–Vogar–Blato pa po novem stane 20 evrov na dan. Parkiranje za avtodome

so na parkirišču Senožeta z letošnjo sezono omejili na največ 12 ur.

Po Bohinju bo tudi to poletje vzpostavljenih devet brezplačnih avtobusnih linij: dve sta obiskovalcem že na voljo od preteklega konca

tedna, večina drugih začne obratovati zadnji konec tedna v juniju. Vozni redi so na voljo na spletni strani Turizma Bohinj ter na prikazovalnikih na avtobusnih in železniških postajah, v pripravi pa je tudi aplikacija, ki bo prikazovala vse avtobusne linije s prevozi v realnem času. Delovati naj bi začela z julijem.

V Bohinju sicer načrtujejo, da bodo do leta 2030 iz neposredne okolice Bohinjskega jezera preselili šeststo parkirnih mest. Ob jezeru bodo spodbujali predvsem kratkotrajno parkiranje, za daljši čas pa še naprej na lokacijah, ki so od jezera bolj oddaljene. S takšnimi ukrepi želijo zmanjšati negativne vplive prometa na okolje in življenje prebivalcev, ki jim prometni zamaški predvsem na vrhuncu poletne sezone zelo otežujejo življenje.

KRATKE NOVICE

Kitara poletju pri sv. Volbenku

Škofja Loka – V nedeljo, 18. junija, ob 19. uri bo v cerkvi sv. Volbenka v Logu nad Škofjo Loko tradicionalni kitarški koncert Kitara poletju. Nastopil bo Kitarški orkester Glasbene šole Škofja Loka ter mladi škofjeloški kitarški solisti, dijaki Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana in učenci Glasbene šole Tržič. Med nastopajočimi se bodo predstavili tudi nagrajenci mednarodnih kitarških tekmovanj: Nace Ravnikar, Gašper Rupnik Golob, Gabrijel Debeljak in Gaber Černilec.

Tradicionalni Pohod na Stol

Žirovnica – Planinsko društvo Žirovnica in Občina Žirovnica v počastitev spominskega dne občine pripravljata v soboto, 17. junija, že 24. Pohod na Stol in Pohod po poti spomina. Start bo od 6. ure dalje z Žirovniške planine, za Pohod po poti spomina pa ob 7. uri na parkirišču v Završnici.

Igrišče z Jako Blažičem

Ob Osnovni šoli (OŠ) Bistrica pri Tržiču je Vesela košarka Jaka Blažič v sodelovanju z Občino Tržič prenovila košarkarsko igrišče. Prisoten je bil tudi Jaka Blažič.

NIKA TOPORIŠ

Tržič – Vesela košarka Jaka Blažič je projekt, ki mladim približuje košarko in v okviru katerega so doslej prenovili že košarkarsko igrišče v Čircah ter igrišče ob OŠ Jakoba Aljaža v Kranju, zadnja prenova, vredna slabih tri tisoč evrov, pa je potekala pri OŠ Bistrica pri Tržiču. Slavnostno odprtje, na katerem sta častna meta pripadla Jaki Blažiču in županu Občine Tržič Petru Mikliču, je potekala v sredo. Kot je povedal Jaka Blažič je Vesela košarka projekt, s katerim želijo najmlajše skozi zabavo in animacijo spoznati s košarko in jih navdušiti

zanjo. Letos je v Veseli košarki Jaka Blažič sodelovalo 241 otrok, in kot je povedal vodja Rok Klemenčič, si želijo, da bi bilo prenovljeno igrišče tudi dobra promocija in spodbuda

»Glavni namen je zabava in navezovanje novih prijateljstev, če pa se kdo najde v tem športu, pa še toliko bolje,« je dejal Jaka Blažič.

za mlade, da ga bodo redno in z velikim veseljem uporabljali. Prenova je zajemala nove zaščite pod koši, nove table, obroče in mrežice ter sveže narisane črte. Tudi tržički župan, ki je bil pri otvoritvenem metu zelo uspešen, zadel je namreč

v prvem poskusu, je dejal, da vsako igrišče nosi veliko vrednost, saj se tam sklepajo prava prijateljstva. »Bistriško igrišče za košarko je bilo od nekdanj najbolj popularno v Tržiču in vesel sem,

da smo lahko pripomogli k njegovi obnovi in da lahko damo otrokom prostor za gibanje in zabavo,« je še povedal župan. Poleg tekem, ki so v nadaljevanju potekale na igrišču, pa je za dobro animacijo poskrbel tudi rapper Rok Terkaj - Trkaj.

Tržički župan Peter Miklič in košarkarski as Jaka Blažič sta odprla prenovljeno igrišče.

/ Foto: Gorazd Kavčič

Režim na poti do Dovške Babe

Letos bo zapora ceste ponovno postavljena v času pašne sezone na Ravnah (križišče Dovška Baba – Hruščanska planina (Visoke) za vsa osebna vozila (izjema so lastniki zemljišč) in za gorske kolesarje.

SUZANA P. KOVAČIČ

Dovje – Bliža se pašna sezona na pobočjih Dovške Babe in planine Dovška Rožca, ko se je treba izogibati gibanju zunaj označenih poti in vznemirjanju živali. Na zelenih pobočjih Dovške Babe in planine Dovška Rožca se namreč vsako leto od konca junija pa vse do septembra pase veliko živine iz okoliških vasi. »Tako kot prejšnje leto bo tudi letos na

zgornjem delu makadamske poti proti Dovški Babi potekal poostren nadzor.

Obiskovalcem Dovške Babe tudi svetujejo, da vozila parkirajo na urejenih parkiriščih na Dovjem.

Dodatno bo omejen dostop vsem osebnim vozilom, ki je sicer v veljavi že nekaj let, ter gorskim kolesarjem.

Letos bo zapora ceste ponovno postavljena v času pašne sezone na Ravnah (križišče Dovška Baba – Hruščanska planina (Visoke) za vsa osebna vozila (izjema so lastniki zemljišč) in za gorske kolesarje. Od tam lahko nadaljujete peš,« so sporočili iz Turizma Kranjska Gora, kjer obiskovalcem Dovške Babe tudi svetujejo, da vozila parkirajo na urejenih parkiriščih na Dovjem in se na Dovško Babo odpravijo peš.

čas za Jagode

na vsakih 10 kg vam 1kg podarimo

Mikl's Erdbeereck

WEBER
Bauernhof | kmetija Činkman

Hart / Ločilo pod Korenskimi sedlom

9072 Selkach / Želuče 17 Blizu Karavanskega predora ali preko Ljubelja

Družina Mikl vlg. Gams
Hart 4, A-9587 Riegersdorf
+43 676 83 555 797
www.dergams.at

Družina Weber vlg. Činkman
Selkach 17, A-9072 Ludmannsdorf
+43 676 755 82 79
www.weber-hof.at

Odprto vsak dan od 8. do 19. ure, do konca junija

Za višji prispevek za novorojence v Kranju

V Kranju pripravljajo spremembe odloka o enkratnem denarnem prispevku za novorojence, ki trenutno znaša 130 evrov. Predlog je, da ga povišajo na 360 evrov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Enkratni denarni prispevek za novorojenca v mestni občini Kranj je 130 evrov, svetniška skupina Resni.ca pa zdaj predlaga, da ga dvignejo na 360 evrov. Kot je pojasnila mestna svetnica Ana Pavlovski, njihov predlog zasleduje cilj podpore družini, spodbujanja rodnosti in tudi uskladitve višine enkratnega denarnega prispevka s sorodnimi mestnimi občinami. Mestna uprava pa v spremembah odloka o enkratnem denarnem prispevku za novorojence, ki ga je kranjski mestni svet v prvem branju že potrdil, tudi predlaga, da prispevek po novem prejmejo tudi otroci, ki so posvojeni ali postavljeni pod skrbništvo, in sicer do dopolnjenega tretjega leta starosti.

Trenutno namreč pravica do prejema prispevka pripada le novorojencem do šestega meseca po rojstvu. Z novelo omenjenega odloka želijo tudi omogočiti, da bodo lahko starši za prispevek zaprosili tudi elektronsko, ko bo seveda vzpostavljena možnost oddaje e-vlog.

V lanskem letu je Mestna občina Kranj podelila prispevek v višini 130 evrov za 368 otrok oziroma skupno 47.840 evrov.

Po besedah Tanje Hrovat, vodje urada za družbene dejavnosti, je v mestnem proračunu za enkratne denarne prispevke za novorojence letos zagotovljenih 60.800 evrov. V lanskem letu je Mestna občina Kranj podelila

prispevek v višini 130 evrov za 368 otrok oziroma skupno 47.840 evrov. Če bi prispevek že lani znašal 360 evrov na otroka, pa bi skupni znesek izplačanih prispevkov zrasel na 132.480 evrov. »Tudi v mestni upravi smo razmišljali o dvigu višine prispevka. Naredili smo tudi analizo, koliko prispevajo druge mestne občine. Kranj, Ptuj in Maribor namenimo 130 oziroma 150 evrov, sicer pa mestne namenimo 300 oziroma 500 evrov na otroka. Manjše občine očitno lažje zagotavljajo višji prispevek, ker imajo manj otrok in skupni znesek ni tako visok,« je povedala Hrovatova in predlagala, da v mestni upravi do druge obravnave predloga sprememb odloka preučijo, kakšne so možnosti za dvig višine prispevka.

Znova bodo igrali nogomet

Dolgoletna želja Športnega društva (ŠD) Trboje po obnovitvi tamkajšnjega nogometnega igrišča se je uresničila.

MAŠA LIKOSAR

Trboje – V soboto so namreč uradno odprli prenovljeno nogometno igrišče, za kar so si prizadevali več kot desetletje. Kot je pojasnil predsednik ŠD Trboje

Žepreduradnimodprtjem so na veteranskem turnirju igrišče preizkusile ekipe nogometnih klubov Trboje, Hraste in Olimpija. Sledil je prerez traku, kar so poleg Čermelja storili še predsednik Krajevne skupnos-

sodelovalni in povezovalni duh,« je dejal podžupan, ki je ob tej priložnosti v imenu župana Cirila Kozjeka Športnemu društvu Trboje podelil Jurjevo priznanje za dolgoletno in prizadevno delo. »Trboje so trenutno

S prerezom traku so uradno odprli prenovljeno nogometno igrišče v Trbojah. / Foto: Gorazd Kavčič

Miha Čermelj, so s pomočjo Občine Šenčur, ki je v celoti finančno pokrila investicijo, celostno uredili travnato površino, okoli igrišča namestili ograjo in ga opremili z novimi goli in garderobami. Poleg tega so igralno površino razširili, saj je občina v neposredni bližini odkupila tudi del zemljišča. »V društvu pa bomo napeli vse moči, da zaženemo tudi nogometno sekcijo, ki je pred leti zamrla. Zadalimo si rok, 15. julij, da med domačini zberemo dovolj nadobudnih članov, ki bodo nogomet v našem kraju znova oživil,« je dodal Čermelj.

ti Trboje Domen Komurka, najstarejši še živeči ustanovni član in igralec Društva za telesno vzgojo Partizan Trboje Peter Oblak in šenčurški podžupan Aleš Perič Močnik.

vzor po urejenosti športnega parka v naši občini,« je še poudaril podžupan.

Ob Podružnični šoli Trboje so domačini uredili tudi površino, kamor so namestili sodobna otroška igra-

Športno društvo Trboje je za dolgoletno in prizadevno delo prejelo Jurjevo priznanje.

»Finance so velikokrat pogoj, a pri obnovi igrišča je bila ključna vaša volja, da se igrišče obnovi in obudi nogomet. Športno društvo Trboje ima sicer dolgo zgodovino in se udejstvuje tudi na drugih področjih, predvsem pa vas odlikuje

la in uredili park za družinje. Igrala v vrednosti 44 tisoč evrov je financirala občina, poleg tega je poskrbela še za novo preplastitev asfaltne površine košarkarskega igrišča, domačini pa so za ureditev parka namenili več sto prostovoljnih ur.

Ob Podružnični šoli Trboje so uredili park z otroškimi igrali. / Foto: Gorazd Kavčič

Štoflcfest

Festival bonbonov v Preddvoru od 23. do 25. 6. 2023

Zadnji predpočitniški konec tedna bo v Preddvoru navdse živahen. V parku gradu Dvor v središču Preddvora bo potekal drugi festival bonbonov Štoflcfest. Štoflc so se nekoč imenovali bonboni, ki so jih izdelovali v gostišču nad Bašljem in jih boste imeli priložnost okusiti tudi na dogodku. Na festivalu združijo moči domača društva, saj pripravljajo na moč zabaven program za otroke in odrasle: zabavne igre, ustvarjalne delavnice, nagradni kvizi, kolesarski poligon, gasilske veščine, ... Iz Mestne knjižnice Kranj prideta Modri pes in Kaličopkovo gledališče z otroško predstavo, Ljudska univerza pa s super medgeneracijskimi igrami. Festivalsko dogajanje bo spremljala še kopica drugih zanimivih dogodkov.

PROGRAM:

- **23. junij ob 20.00: DALMATINSKI VEČER S KLAPO MORE (SPLIT)**
Cena vstopnice v predprodaji znaša 16 eur, na dan koncerta 18 eur.
Vstopnice so v prodaji v TIC Preddvor ter na Eventim prodajnih mestih.
- **24. junij od 11.00-17.00: FESTIVAL BONBONOV ŠTOFLCFEST** / Vstop prost.
- **24. junij ob 20.00: EKSKLUZIVNI KONCERT SKUPINE ROCK PARTYZANI**
Cena vstopnice v predprodaji znaša 10 eur, na dan koncerta 15 eur.
Vstopnice so v prodaji v TIC Preddvor in v Parku Bor ob jezeru Črnava.
- **25. junij od 11.00 do 22.00: PETROV SMN ▶ MEDNARODNI EX-TEMPORE ▶ PETROV MEDNARODNI FOLKLORNI FESTIVAL** / Vstop prost.
11.00 – Otvoritev dogodka z ŽPZ Josipina Turnograjska
11.15 – Predstava za otroke
12.00 – Mednarodni ex-tempore
14.00 – Petrov mednarodni folklorni festival
17.00 – **ANSAMBEL GAŠPERJEVI**
18.00 – **ANSAMBEL GALOP**

Več informacij: turizem@visitpreddvor.si / 051 606 220

www.visitpreddvor.si

Druženje jim veliko pomeni

Na Svetem Andreju je potekalo srečanje skupin starih za samopomoč, ki delujejo v okviru krajevnih organizacij Rdečega križa – OZ Škofja Loka, njihova vloga pa je predvsem druženje in pogovori.

VILMA STANOVNIK

Sveti Andrej – Gostišče Rupar na Svetem Andreju pri Škofji Loki je minuli torek ponudilo prijeten prostor za druženje na 15. tradicionalnem srečanju skupin starih za samopomoč. Te delujejo pri Rdečem križu (RK) – Območnem združenju Škofja Loka, kjer so delo s starejšimi vzeli pod svoje okrilje.

V občinah Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Žiri in Železniki trenutno deluje deset skupin starih za samopomoč, kot je pojasnila koordinatorka skupin Majda Rant, pa je njihov namen zadovoljevanje nematerialnih potreb starih ljudi. »Namen skupin je druženje in pogovori. Člani skupine na svojih srečanjih obravnavajo različne življenjske teme. Poleg pogovora opravljajo različne dejavnosti, kot so telovadba, vaje za spomin, petje, ugibanje skritih predmetov, krajši ali daljši izleti, praznovanja osebnih praznikov in podobno,« je pojasnila Majda Rant in dodala, da se morajo člani v skupini dobro počutiti. Skupina mora imeti voditeljico, ki opravi potrebno izobraževanje, to pa organizira Zveza društev za socialno gerontologijo. Prav tako se je

Tudi petje je pomemben del druženja, na Svetem Andreju pa so prostovoljke zapele tudi svojo himno. / Foto: Vilma Stanovnik

moč ves čas izobraževati na seminarjih in ob literaturi.

»Biti prostovoljec ni samo delo. Gre za druženje, spoznavanje novih ljudi, polnih energij in drugačnih idej, ljudi brez predsodkov, ljudi, ki jim ni vseeno. Tej skupini prostovoljcev, ki želijo dati komu nekaj, ste se pridružili tudi vi,« je na srečanju v imenu Rdečega križa – Območnega združenja Škofja Loka povedala članica odbora Zorica Škorc, ki je tudi predsednica Krajevnega odbora RK Trata. »S

prostovoljskim delom izboljšujete kakovost življenja v družbi in sodelujete pri aktivnem delovanju starejših. Zadovoljevanje nematerialnih potreb starejših je izjemno pomembno za celotno družbo,« je še poudarila Zorica Škorc.

Zbrane na srečanju sta pozdravili tudi Barbara Grinthal iz Zveze društev za socialno gerontologijo Slovenije in organizatorka lokalnih mrež Mateja Prosen. Obe sta poudarili veliko vlogo skupin in druženja. V imenu županov

vseh štirih občin je zbrane nagovoril tudi podžupan Občine Gorenja vas - Poljane Anton Debeljak in se prostovoljkam zahvalil za njihovo delo.

Srečanje je popestrilo predavanje o zdravih Nine Pisk, nastop otrok iz Vrta Žiri, pod vodstvom Apolonije Kandus so poskrbeli za vaje za možgane. Sledilo je še razgibanje pod vodstvom Bernarde Lukančič, za glasbeno vzdušje pa je skrbel harmonikar Heron Šubic iz skupine Klas.

Potrdili občinske nagrajence

V Železnikih bodo konec junija ob občinskem prazniku podelili pet priznanj.

ANA ŠUBIC

Železniki – Na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je železnikarski občinski svet na nedavni seji potrdil letošnje občinske nagrajence. Na slovesnosti ob prazniku občine (30. junij) bodo podelili pet priznanj.

Občinsko plaketo bosta prejela nedavno upokojeni ravnatelj Franc Rant, ki je kar 27 let uspešno in predano vodil Osnovno šolo Železniki, skrbel za njeno napredovanje na mnogih področjih in med drugim spodbujal sodelovanje s podjetji, ter Irena Benedičič, ki je že več kot 25 let poklicno in ljubiteljsko zapisana klekljanju. Od leta 1998 ga poučuje v Čipkarski šoli Železniki, ki se ponaša

s številnimi dosežki, dejavna pa je tudi v Turističnem društvu Železniki. Občinsko priznanje za življenjsko delo prostovoljcev bodo podelili Matiju Nastranu, ki je kar 15 let – vse do februarja letos – kot predsednik zelo uspešno vodil Prostovoljno gasilsko društvo Selca, bdela pa je tudi nad zahtevnim projektom izgradnje novega gasilskega doma. Priznanje za aktivno delovanje društev bosta prejela Športno društvo Omikron Plus iz Dražgoš za deset let delovanja, v začetku julija bo tako priredilo že 10. Rally Železniki, in Kulturno društvo Rov Železniki, ki skrbi za razgibano glasbeno sceno v lokalnem okolju in ga avgusta čaka jubilejna, 30. izvedba festivala alternativne glasbe Krawal.

Obnovili in blagoslovili so zvonik

Zalog – Zvonik cerkve sv. Matija v Zalogu pri Cerkljah je bil deležen temeljite obnove, saj se je izkazalo, da prvotno predvideni posegi ne bodo zadoščali. Vrednost del je tako s pričakovanih 12 tisoč evrov narasla na 17 tisoč, ki so jih prispevali krajanje Zaloga, Cerkljanske Dobrave in Glinj, donatorji in Občina Cerklje. K blagoslovu obnovljenega zvonika, v katerem je eden najstarejših zvonov v Sloveniji (prihodnje leto bo dopolnil 590 let, mali in srednji zvon pa sta bila ulita pred sto leti), so povabili ljubljanskega nadškofa in metropolita msgr. Stanislava Zoreta.

Sveta maša za spravo

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Pasijonci in prijatelji Škofjeloškega pasijona vabijo k sveti maši v spravo za žaljenje Kristusa in kristjanov. Maša bo potekala danes, 16. junija, ob 18. uri v kapucinski cerkvi sv. Ane v Škofji Loki. Kot pojasnjujejo, se vsi, ki so kakorkoli povezani s Škofjeloškim pasijonom, zavedajo njegovega bogatega duhovnega sporočila. Prepričani so, da se dotakne prav vsakega, ki je imel kdaj priložnost in čast sodelovati pri njegovi uprizoritvi. »Zaradi spoštovanja do Škofjeloškega pasijona ter skrbi za loško duhovno in kulturno izročilo smo bili zato mnogi globoko

prizadeti, ko smo izvedeli za dogajanje na študentski prireditvi Škisova tržnica, ki je meseca maja potekala v Ljubljani. Norčevanje nekaterih članov Kluba škofjeloških študentov in nekdanjega predsednika republike g. Boruta Pahorja iz Škofjeloškega pasijona je bilo nedopustno in je nesprejemljivo. Verni in neverni pasijonci obsojamo vsako predstavljanje Škofjeloškega pasijona na način, ki žali Boga Jezusa Kristusa in kristjane. Prizor s študentko na križu, sestavljenem iz zabojev za pivo, ki so jo na nosilih prenašali študentje v redovniških oblačilih, je zloraba Škofjeloškega pasijona ter groba krnitev njegovega

domačega in mednarodnega ugleda. Temu mnenju se pridružujemo mnogi izmed tisočev pasijoncev, ki smo doslej sodelovali pri njegovih uprizoritvah,« pojasnjujejo in dodajajo, da je treba storiti vse, da ohranimo spoštljiv odnos do tega v svetovnem merilu neprecenljivega kulturnega biseru pod Unescovo zaščito. Le tako bo Škofjeloški pasijon kot živa dediščina vere v odrešitveno moč Kristusove daritve na križu tudi v prihodnje ostal razpoznaven del identitete Škofje Loke in obenem pomemben povezovalni gradnik širše skupnosti v moralno sicer že tako razrahljanem sodobnem svetu.

Predstavitev Loških razgledov

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Muzejsko društvo Škofja Loka v sredo, 21. junija, pripravlja

predstavitev nove številke Loških razgledov. V Sokolskem domu se bo začela ob 19.30, skozi prispevke pa se bo moč sprehoditi

z urednico zbornika Marijo Lebar. Svoje prispevke bosta predstavila tudi Dušan Koman in Mojca Šifer Bulovec.

NIKO
Železniki

Uspešno podjetje z jasno strategijo delovanja v mednarodnem koncernu.

V svojo managersko ekipo vabimo

DIREKTORJA PRODAJE (m/ž)

- ▶ z zaključeno VII. stopnjo ekonomske ali strojne smeri,
- ▶ 5 let delovnih izkušenj s področja prodaje na mednarodnih trgih,
- ▶ odlične komunikacijske in pogajalske sposobnosti,
- ▶ sposobnost timskega dela in koordinacije dela na projektih med podjetji in kupci,
- ▶ sposobnost hitrega prilagajanja različnim situacijam,
- ▶ poznavanje avto-industrije in prodajne aktivnosti v B2B poslu (prednost),
- ▶ aktivno uporabo poslovne angleščine ter zaželeno znanje nemškega jezika in pripravljenost na službena potovanja.

Nudimo:

- ▶ redno zaposlitev za nedoločen čas s 6-mesečno poskusno dobo,
- ▶ individualno pogodbo,
- ▶ stimulatívno plačo in letno nagrado,
- ▶ služben avto za poslovno in zasebno uporabo,
- ▶ možnost soustvarjanja dolgoročne strategije podjetja,
- ▶ razgibano in izzivov polno delo,
- ▶ samostojnost pri delu in
- ▶ možnost osebnega ter strokovnega razvoja.

Prijave pošljite na info@niko.si,
za več informacij lahko pokličete na **04 511 77 25**.

Več o podjetju najdete na
www.niko.si

Loški športni praznik

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Z današnjim druženjem tekačev in testeninko se bo v Škofji Loki začel športni praznik, katerega vrhunec bo jutrišnji Tek štirih mostov (T4M). Sobotni program se bo začel ob 9. uri v središču Škofje Loke, na Mestnem trgu, kjer bosta Zavod za šport in Športna zveza Škofja Loka podelila priznanja mladim športnicam in športnikom za minulo sezono. Ob 10. uri se bodo začeli otroški teki, ob 12. uri

pa je na sporedu še Tek zlate pentljice. Od 8. do 21. ure bo potekal pohod po trasi T4M (5 km), ob 16.30 pa je na sporedu tek za edinost (Run4Unity). Ob 18. se bodo začeli šolski teki za Pokal štirih županov, ob 21. uri pa bo še Tek štirih mostov (10 km, štafete 4 + 6 km). Sledila bo razglasitev rezultatov ter za konec še športno-zabavno druženje s koncertom skupine Joške v'n.

Organizatorji zaradi prireditve opozarjajo tudi na zaporne ceste.

Triglavovi skakalci najboljši

► 1. stran

Poleg tega je Žiga Jelar zbral kopico točk v svetovnem pokalu, v katerem so zelo uspešno nastopali tudi Domen Prevc, Peter Prevc in Nika Prevc. Na domači sceni so tekmovalci SK Triglav osvojili kar 50 kolajn na državnih prvenstvih, od tega 17 zlatih.

Na prireditvi se je vodstvo kluba posebej zahvalilo Cenetu Prevcu, ki je na finalu sezone v Planici opravil svoj zadnji polet v karieri. Predsednik kluba Sašo Komovec je poudaril, da je posebno

dragocen njegov pozitiven in pošten odnos do športa, zaradi katerega je izjemen vzor vsem mladim tekmovalcem, ki stopajo po poti vrhunskega športa. Zaželel mu je veliko uspeha in mu podaril posebno startno številko z napisom 246, kar je dolžina njegovega najdaljšega poleta v karieri.

Priznanja so dobili tudi najmlajši tekmovalci. V klubu poleg 12 reprezentantov vadi preko 70 mladih skakalcev in nordijskih kombinatorcev, s čimer je SK Triglav največji skakalni klub v Sloveniji in med največjimi na svetu.

Jutri dirka Po Sloveniji tudi na Gorenjskem

Škofja Loka – Z etapo med Celjem in Rogaško Slatino se je v sredo začela jubilejna dirka Po Sloveniji. V trideseti izvedbi na njej nastopa 138 kolesarjev iz 27 držav, med njimi pa je največ Slovencev, Italijanov in Špancev. Za razliko od zadnjih izvedb ni izrazitega favorita za skupno zmago, konkurenca pa je zelo močna, čeprav na dirki ne nastopa prvi zvezdnik Tadej Pogacar. Včeraj je bila na sporedu etapa Žalec–Ormož, danes pa bodo kolesarji vozili med Grosupljim in Postojno. Start jutrišnje etape bo ob 10.30 v Ljubljani, pot pa bo nato kolesarje vodila na Gorenjsko, saj jih bo nekaj minut po enajsti uri moč pozdraviti v Medvodah, okoli pol dvanajste ure v Škofji Loki, nato pa se bodo čez Poljansko dolino in Kladje odpeljali do Cerknja in cilja, ki bo okoli 15. ure v Kobaridu. Po tradiciji se bo dirka v nedeljo zaključila v Novem mestu, ko bodo kolesarji skupaj prevozili več kot 833 kilometrov.

Spet vaterpolski spektakel

Danes je vrata odprlo kranjsko letno kopališče, že naslednji konec tedna pa se na njem obetajo zanimive kvalifikacijske tekme za evropsko prvenstvo v vaterpolu, ko se bodo poleg naše reprezentance za nastop borile še ekipe Romunije, Švice in Finske.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Nekdaj odlični kranjski vaterpolski reprezentant Tadej Peranovič je od letošnjega aprila direktor Zavoda za šport Kranj, z njim pa sva se pogovarjala tudi o bližnjem velikem športnem dogodku, ki se obeta na letnem kopališču.

Zavod za šport Kranj v občini skrbi za številne objekte. Kakšna je vaša glavna naloga?

Smo upravljalci športnih objektov, preprosto povedano – hišniki. Športne objekte in športne površine moramo upravljati, vzdrževati, izvajati investicije in s tem ustvarjati čim boljše pogoje za športnike, šole in vse druge obiskovalce, ki uporabljajo te objekte. Skrbimo za skupaj kar 59 različnih objektov. Če naštejemo le največje, so to športni park v Stražišču, športni park v Kranju, pokriti olimpijski bazen in letno kopališče, Športna dvorana Planina, skakalni center Bauhenk in Gorenja Sava, Hokejska dvorana Zlato polje in številne manjše, tudi nogometna igrišča in balinišča ter seveda Gibi Gib za otroke.

Koliko vas je zaposlenih?

Trenutno nas je 38, od tega štirje v upravi, trije pri programih, vsi drugi pa pri objektih. Vsak objekt ima tudi svojega vodjo in vzdrževalne službe.

V zadnjih letih je bilo kar nekaj pomislekov glede obstoječe ledene dvorane in gradnje nove. Kako kaže?

Pri sedanji hokejski dvorani je stanje zapleteno, saj bi dvorana že morala priti v lastništvo občine, vendar je lastnik, Expo biro, s

Tadej Peranovič, direktor Zavoda za šport Kranj / Foto: Gorazd Kavčič

prejšnjimi oblastmi podpisal za Kranj škodljivo pogodbo. Upravljalni stroški so izredno visoki in po mojih zadnjih informacijah naj bi se začela pogajanja o najemu za odkup dvorane. Glede nove dvorane, ki naj bi bila v Športnem parku Kranj, pa je pripravljen idejni projekt.

Veliko govora je bilo tudi o novi večnamenski športni dvorani. So načrti še aktualni?

Nova športna dvorana je gotovo ključnega pomena, saj imamo v Kranju v lastništvu občine in upravljavju našega zavoda zgolj dvorano na Planini. Ta je ves čas

tudi gimnastični center, plezalno steno ... Ključno se mi zdi, da dobimo objekt, ki bo namenjen kolektivnim športom. Gradili naj bi ga med Gimnazijo Franceta Prešerna in Osnovno šolo Helene Puhar.

Pred leti je Kranj dobil sodoben zimski bazen, tudi letno kopališče se je prenovilo. Kako je zdaj?

Glede vzdrževanja sta oba objekta v solidnem stanju, glede optimalne energetske porabe pa je predvsem zimski bazen potreben prenove in zato se že pogovarjamo glede tretje faze energetske sanacije. Glede športne

kot eden, z eno vstopno točko. To je načrt za drugo leto. Do sedaj smo en bazen zaprli in odprli drugega. Po novem naj bi se tudi poleti kopali in trenirali v zaprtem bazenu. Sicer pa želimo v naslednjih letih programom dodati nove vsebine in različne dogodke, tudi športne.

Prvi od velikih športnih dogodkov, ki se obeta v letnem bazenu, je kvalifikacijski turnir za evropsko prvenstvo, ki bo naslednji konec tedna. Ste pripravljeni?

Po dolgih letih bomo imeli na letnem bazenu spet večji športni dogodek. Vaterpolo je letni šport in radi bi, da pridejo obiskovalci ter si ogledajo zagotovo zanimive tekme. Glede infrastrukture je bilo treba nekaj stvari posodobiti in ta teden je bila že generalka, da smo preizkusili vse, kar je za tak dogodek potrebno. Kvalifikacijske tekme bodo v petek in soboto, ko bo zato od 16. ure naprej za plavanje kopališče zaprto, prav tako bo zaradi tekem zaprto v nedeljo do 14. ure.

Naša vaterpolska reprezentanca je na svoji edini pripravljani tekmi pred kvalifikacijskim turnirjem v kranjskem olimpijskem bazenu premagala mlado ekipo zagrebške Mladosti s 15 : 7.

polna, saj jo uporabljajo vsi odbojkarji, košarkarji in mnogi drugi klubi. Dvorana za višji rang tekmovalni ni primerna, prav tako imajo velik problem s prostorom borilni športi. Želimo si imeti

ga programa pa lahko rečem, da smo se letos odločili, da letni bazen odpremo teden dni prej kot običajno, saj se mi ne zdi prav, da je ob lepem vremenu zaprt. Moja želja je tudi, da bi oba objekta postala

Naši kegljači so najboljša ekipa

VILMA STANOVNIK

Kranj – Konec maja in v začetku junija je v romunskem mestu Târgu Mureș potekalo evropsko prvenstvo za slepe in slabovidne v kegljanju.

Evropski ekipni prvak je postala moška reprezentanca slepih in slabovidnih kegljačev Slovenije, ki je slavila s 3922 podrtimi keglji. Prvaki so igrali v postavi Slavko Muhič, Jože Lampe,

Marjan Žalar (vsi Kranj), Mitja Osolnik, Igor Žagar, Sašo Kajtna (vsi Ljubljana) in Tomaž Furlan (Koper). Drugo mesto med ekipami je zasedla Hrvaška (3791 kegljev), tretje pa Romunija (3733 kegljev).

Naši kegljači in kegljačice so k zlati ekipni medalji dodali še zmago v mešanem tandemu (Sašo Kajtna, Jelka Orban), prav tako pa so domov prinesli še dve srebrni in dve bronasti medalji.

Naša reprezentanca slepih in slabovidnih kegljačev na evropskem prvenstvu / Foto: arhiv Marjana Žalarja

IŠČEMO MIZARJA (m/ž)

za mizarstvo podjetje Diaplan Stahl GesmbH v Nötschu/Čajni na avstrijskem Koroškem.

V okvir delovnih nalog sodijo naslednje zadolžitve: samostojno delo kot mizar, sodelovanje pri projektih, priprava proizvodnih procesov, nadzor kakovosti ter nadzorovanje in optimizacija proizvodnih korakov v našem proizvodnem obratu. Za komunikacijo se uporabljata nemščina in slovenščina. Nudimo 4-dnevni delovni teden.

Po potrebi zagotovimo brezplačno namestitve.

Plačilo znaša 14 evrov na uro, glede na kvalifikacije in strokovno usposobljenost lahko tudi več.

Smo vzbudili tvojo pozornost? Pokliči nas na številko +00386 41 84 55 33 (Janus Jerovšek, nemško/slovensko) in se prijavi.

Obišči nas tudi na spletni strani www.diaplan.com.

Smo zaspali pri vodikovih tehnologijah

Zeleni vodik bo igral ključno vlogo pri zagotavljanju večje energetske neodvisnosti. Kako smo nanj pripravljeni v Sloveniji, so odgovarjali razpravljavci na konferenci, ki so jo ta teden pripravili na Gospodarski zbornici Slovenije.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Prehod v nizkoogljično nevtralno družbo bo možen le z revolucionarno tehnološko prenovo industrije, ki bo podprta s temeljnimi spremembami v načinih proizvodnje, distribucije in porabe energije. Eden najpomembnejših energentov, ki bi pomenil preskok na tem področju, pa bo zeleni vodik, so se strinjali udeleženci tokratnega dogodka na Gospodarski zbornici Slovenije (GZS).

Kot je v uvodu v konferenco, ki je potekala v okviru priprave Promocijsko vertikalnega pospeševalnika na področju vodikovih tehnologij, povedala izvršna direktorica GZS za strateški razvoj in internacionalizacijo mag. Marjana Majerič, moramo biti bolj ambiciozni na področju novih tehnologij, kot je zeleni vodik.

Vodik prinaša številne priložnosti

To bi lahko označili tudi kot sporočilo konference, ki se je zaključila z okroglo mizo, na kateri so udeleženci razpravljali o tem, kako spodbuditi razvoj vodikove verige v Sloveniji in kakšne priložnosti vodikove tehnologije ponujajo zagonskim podjetjem. Enega izmed načinov je demonstriral kar Simon Štrancar iz podjetja Quantum energy, ki je kar na parnem čistilcu predstavil, kako lahko vodik proizvajamo iz vodne pare.

Rudi Panjtar, Vekoslav Korošec, Simon Štrancar in Simon Ferjuc na okrogli mizi o priložnostih, ki jih ponuja vodikova tehnologija / Foto: zajem zaslon

Tehnologija po njegovih besedah ponuja obilo priložnosti. V Quantum energy želijo namreč vodik proizvajati kar iz zbranih ko-

je nepovezanost. »Želimo zgraditi sistem slovenskega znanja, ki bi ga potem lahko plasirali na trg,« pravi Panjtar, ki dodaja, da gre za rela-

energijo sprejeti odločitev, podobno kot jo je pred dobriimi štiridesetimi leti ob odločitvi za gradnjo jedrske elektrarne.

Kot je bilo še slišati med razpravljavci, morajo biti vsi pilotni projekti vzpostavljeni do leta 2030, če želimo razogljčenje doseči do leta 2050. Zato je treba odločitve sprejemati takoj, saj že sedaj izgubljam konkurenčno prednost in potencial dodane vrednosti, ki jo prinašajo nove tehnologije, in bomo ostali zgolj sledilci in uporabniki.

Več primerov dobre prakse v sosednji Hrvaški je omenil Simon Ferjuc iz družbe Tetida, ki že več let živi v Zagrebu. Meni, da je sredstev dovolj, priložnosti se odpirajo tudi v okviru Severnojadranske vodikove doline, treba pa se je povezovali, tudi medregijsko in meddržavno.

Odlašanje pri razvoju vodikovih tehnologij ima lahko precejšnje posledice, so menili razpravljavci.

munalnih in/ali industrijskih odpadkov. Kot pravi, bi z od 30 do 35 objekti, razporejenimi po celotni državi, bolj ali manj rešili problem komunalnih odpadkov pri nas. »Odpadki tako ne bi bili več zgolj odpadki, temveč bi predstavljali tudi vir energije,« je prepričan Štrancar.

Kot je ugotavljal Rudi Panjtar iz Kompetenčnega centra za sodobne tehnologije vodenja, je tudi na akademskem področju pri nas kar nekaj institucij, ki se ukvarjajo z vodikovimi tehnologijami, težava pa

je nepovezanost. »Želimo zgraditi sistem slovenskega znanja, ki bi ga potem lahko plasirali na trg,« pravi Panjtar, ki dodaja, da gre za rela-

Manjka »vodikova strategija«

Tudi Vekoslav Korošec iz GZS, ki ima v energetiki bogate in dolgoletne izkušnje, je prepričan, da bi morala država sprejeti strategijo na področju vodika, in to čim hitreje. »Odlašanje ima lahko velike posledice in tu je problem Slovenije,« pravi in dodaja, da bo morala politika pri prehodu v zeleno

Želijo razpoloviti ogljični odtis

V Skupini SIJ želijo do leta 2030 razpoloviti specifične emisije ogljikovega dioksida, ki izvirajo iz proizvodnje jekla.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana, Jesenice – Nedavno so sprejeli Načrt razogljčenja Skupine SIJ 2030–2040–2050, ki so ga podprli tudi s sedemdeset milijonov evrov težkim investicijskim načrtom. Ključni cilj načrta razogljčenja je, da bodo v primerjavi z letom 2020 do leta 2030 svoje specifične emisije, ki izvirajo iz proizvodnje jekla, zmanjšali za 51 odstotkov, ogljično nevtralnost pa načrtujejo do leta 2050.

Načrt razogljčenja vključuje ukrepe za vse obsege emisij – tako za izpuste, za katere so neposredno odgovorni, kot za posredne emisije in vpliv svojega delovanja na emisije v dobaviteljski verigi. Za zniževanje svojih specifičnih emisij bodo še naprej posodabljali in optimizirali proizvodnjo ter povečevali energetske učinkovitost. Najpomembnejši predvideni ukrepi so posodobitve peči in gorilniške tehnike,

nadomeščanje zemeljskega plina z električno energijo, zamenjava zemeljskega plina z vodikom, izkoriščanje odvečne toplote, uporaba biomase in optimiziranje proizvodnje z naprednimi informacijskimi orodji.

Ob koncu letošnjega leta načrtujejo še pridobitev certifikata po zahtevnem standardu ResponsibleSteel, s čimer se bodo umestili med najbolj odgovorne in trajnostne proizvajalce jekla na svetu. Pri

tem v Skupini SIJ poudarjajo, da je jeklo najbolj recikliran material na svetu, tako v jeseniškem podjetju SIJ Acroni kot v družbi SIJ Metal Ravne pa ga proizvajajo s tehnologijo recikliranja iz jeklenega odpadka. Lani so kar 97,6 odstotka industrijskih odpadkov ponovno uporabili, reciklirali ali kako drugače izkoristili. Tako že danes okolje obremenjujejo manj kot sedemdeset odstotkov svetovnih proizvajalcev jekla.

DOBRO JE VEDETI

Kakšne dividende lahko pričakujejo delničarji

CVETO ZAPLOTNIK

Novomeška Krka je imela ob koncu lanskega leta 408,2 milijona evrov bilančnega dobička, od tega naj bi ga polovico namenili za dividende, četrtno za rezerve, četrtno pa naj bi ga prenesli v naslednje poslovno leto. Če bodo delničarji na skupščini 6. julija soglašali s tem predlogom, bodo imetniki delnic prejeli 6,6 evra bruto dividende na delnico. Dividende naj bi jim začeli izplačevati 20. julija.

Delničarji Telekom Slovenije se bodo zbrali na skupščini danes, 16. junija. Uprava in nadzorni svet predlagata, da bi bilančni dobiček za lani v višini 40,3 milijona evrov ostal nerazporejen in da bi vsega prenesli v naslednje poslovno leto. Razlog za takšen predlog je koriščenje približno 3,8 milijona evrov državne pomoči za blažitev visokih cen električne energije; po zakonu pa družbe, ki si izplačujejo dobiček, niso upravičene do pomoči. Vseslovensko združenje malih delničarjev predlaga nasprotni predlog, po katerem bi

za dividende namenili 29,4 milijona evrov oziroma 4,5 evra bruto na delnico in delničarjem izplačali dividende 30. junija. V združenju so prepričani, da je družba sposobna izplačati tako dividende kot vrniti državno pomoč.

Družba NLB namerava letos izplačati delničarjem 110 milijonov evrov dividend, in sicer v skladu s praksom zadnjih let v dveh delih. O prvi polovici zneska – o 55 milijonih evrov in dividendi 2,75 evra bruto na delnico bodo delničarji odločali na skupščini 19. junija, o drugi polovici pa predvidoma proti koncu leta. Prvi del dividende bodo delničarji prejeli 27. junija.

Družba Luka Koper je imela na zadnji lanski dan 50,2 milijona evrov bilančnega dobička. Po predlogu uprave in nadzornega sveta naj bi 35 milijonov evrov namenili za izplačilo dividend v višini 2,5 evra bruto na navadno delnico, preostanek pa naj bi ostal nerazporejen. Delničarji bodo o tem odločali na skupščini 28. junija, dividendo pa naj bi prejeli 31. avgusta.

Goodyear z višjimi prihodki

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Družba Goodyear Slovenija je lansko leto zaključila z 286,29 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje, kar znaša 15 odstotkov več kot leto prej. Povečanje skupnih čistih prihodkov od prodaje podjetje pripisuje izboljšani strukturi prodajnega programa in višjim cenam. Dobiček iz poslovanja se je s 7,40 milijona evrov v letu 2021 zmanjšal na 4,47 milijona evrov v letu 2022. Čisti dobiček je lani znašal 5,48 milijona evrov, v letu 2021 pa 9,72 milijona evrov.

Zmanjšanje dobička iz poslovanja in tudi čistega dobička je predvsem posledica višjih cen surovin, energentov in drugih stroškov, so pojasnili v podjetju. Lani so sicer zaključili tudi investicijo v razširitev kapacitet, s čimer so proizvodne zmogljivosti povečali za 25 odstotkov. Skupno število proizvedenih enot se je rahlo povečalo, in sicer s 7,38 milijona v letu 2021 na 7,63 milijona enot v lanskem letu. Na lokalnih trgih regije Adria se je obseg prodanih pnevmatik zmanjšal za osem odstotkov (z 2,46 na 2,27 milijona enot).

Banke in hranilnice krepijo zavedanje glede prevar

Ljubljana – Članice Združenja bank Slovenije so ta teden začele kampanjo ozaveščanja glede tveganj različnih spletnih prevar. Kot pravijo, je cilj kampanje okrepiti zavedanje o kibernetskih tveganjih in spletnih prevarah. Dejstvo namreč je, da za varnost pri spletnem poslovanju lahko največ naredi vsak posameznik sam. S kampanjo želijo utrditi osnovna pravila, med katerimi velja, da nikoli ne posredujemo osebnih podatkov ali gesel za dostop v elektronsko ali spletno banko, da preverimo sumljiva sporočila s svojo banko ali hranilnico, pogosto menjamo geslo ali PIN ... Po poročilu SI-CERT-a med kibernetskimi incidenti sicer že nekaj časa izstopa t. i. ribarjenje. Lani je od skupaj 4123 obravnavanih incidentov predstavljalo tretjino vseh prijav. Skupen znesek škode obravnavanih incidentov lani je v Sloveniji znašal 1,45 milijona evrov. Opozarjajo, bodo v uporabo sodobnih tehnologij in umetne inteligence kibernetske prevare postajale še bolj sofisticirane.

V Motniku za milijon evrov škode

ALEŠ SENOŽETNIK

Motnik – Močno neurje, ki je minuli teden zajelo najvzhodnejši del kamniške občine, je škodo povzročalo v Motniku. Voda je zalivala kleti in druge objekte, po doslej zbranih podatkih pa je bilo poškodovanih tudi 17 odsekov lokalnih občinskih cest ter lokalni vodovod v središču Motnika. Utrgala sta se dva plazova nad občinsko cesto ter dva kmetijska plazova v Zgornjem Motniku, na pešpoti pod gradom pa tudi manjši skalni podor, naplavine je prineslo tudi v vodotoke.

V teh dneh poteka ocenjevanje škode, ki jo tudi občani še vedno lahko prijavijo s pomočjo obrazca, ki je dostopen tudi na občinski spletni strani. Po doslej zbranih

podatkih groba ocena škode znaša 991 tisoč evrov. Največ je nastalo na vodotokih, za tristo tisoč evrov, na občinskih cestah pa za 281 tisoč evrov. Doslej ocenjena škoda na stanovanjskih objektih znaša 140 tisoč evrov.

V intervenciji so sodelovali gasilci prostovoljnih gasilskih društev iz Motnika, Kamnika in Srednje vasi, poveljnik Občinskega štaba Civilne zaščite Tomaž Zabavnik, pa tudi podžupan Uroš Pirc. »Nesebično so na pomoč priskočili tudi številni lokalni prebivalci, kmetje in podjetniki z mehanizacijo, ki so preprečili, da bi bila škoda še večja,« je povedal kamniški župan Matej Slapar, ki se vsem zahvaljuje za pomoč. »Treba bo narediti načrt trajne sanacije in začeti delati,« je zaključil.

Največ škode je nastalo na občinskih cestah in vodotokih.

/ Foto: Občina Kamnik

Maraton nadzora nad psihofizičnim stanjem

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Od 14. do 20. junija poteka prva od treh letosnjih nacionalnih preventivnih akcij za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi v prometu, ki jo policija izvaja v sodelovanju z Agencijo za varnost prometa. Policisti v tem času poostreno nadzirajo psihofizično stanje voznikov.

Preverjajo tudi vsebnost alkohola v izdihanem zraku in izvajajo preizkuse s sredstvi za hitro ugotavljanje prisotnosti drog v organizmu. V noči s sobote, 17. junija, na nedeljo, 18. junija, pa bo potekal tudi t. i. maraton nadzora nad psihofizičnim stanjem voznikov, ko bodo policisti na več lokacijah po Sloveniji poostreno preverjali, ali so vozniki pod vplivom alkohola ali drog.

Obiskovalca naj bi napadel z motorno žago

Bled – V uredništvu smo prejeli sporočilo zaskrbljene bralke (njeno ime hranimo v uredništvu), v katerem navaja, da naj bi se minulo soboto na Bledu zgodil pretresljiv dogodek, ko naj bi domačin s prižgano motorno žago napadel obiskovalca Bleda, ki naj bi po njenih navedbah prišel nuditi pomoč svoji tašči pri delu na posesti. »Do smrtnih žrtev ni prišlo,« je zapisala bralka. Ob tem opozarja vse tamkajšnje prebivalce in okoliške obiskovalce na previdnost. Na Policijski upravi Kranj so potrdili, da so bili v soboto v popoldanskem času obveščeni o kršitvi javnega reda in miru, več podatkov pa zaradi določil Zakona o varstvu osebnih podatkov ne moremo podati. Dodaljo so, da policisti zbirajo obvestila in vodijo predkazenski postopek, ki še ni končan.

Za varnost otrok v prometu

Na torkovem prometovarnostnem dnevu v Kranju, ki ga vsako leto organizira Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Mestne občine Kranj, so se otroci seznanili z delom reševalnih in intervencijskih služb, ki skrbijo za varnost v prometu.

MAŠA LIKOSAR

Kranj – Tema preventivne prireditve so bili tudi letos kolesarji, uporabniki e-skirojev in pešci s poudarkom na njihovi varnosti v prometu. Kot so pojasnili v kranjskem Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, sodi vožnja s kolesom med zahtevnejša opravila v prometu, a ravno kolo pogosto predstavlja otrokom prvi stik s prometom, pri čemer pa so zelo pomembna pravila in upoštevanje predpisov. V zadnjem času je v promet vključenih tudi vse več voznikov skirojev, ki so dodatna skupina, ki jo je treba upoštevati. »Zaradi svoje konstrukcije so tako kolesa kot skiroji veliko manj stabilni kot druga vozila, poleg tega pa so za upravljanje zahtevana specifična znanja in spretnosti,« so poudarili.

Preventivni dogodek je bil po besedah predsednika Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Mestne občine Kranj Sandija Pavloviča namenjen zlasti otrokom, ki sodijo med najranjlivejše udeležence v prometu. »Pomembno je, da otroci opazujejo okolico, da so v prometu dobro vidni, oblečeni v svetla oblačila, imajo nadete odsevne trakove, predvsem pa, da upoštevajo navodila staršev, učiteljev, vzgojiteljev in vseh drugih starejših udeležencev v prometu,« je povedal Pavlovič, ki ocenjuje, da je stanje varnosti v Kranju dobro. »Letos je Kranj dobil nagrado za najvarnejše mesto, kar dokazuje, da smo na pravi poti, a še naprej si bomo prizadevali za 'vizijo nič'.«

Reševalne in intervencijske službe

Predstavniki posameznih reševalnih in intervencijskih služb so otrokom kranjskih šol in vrtcev predstavili

Policisti so predstavili svoje preventivno in tudi represivno delovanje. / Foto: Primož Pičulin

svoje delo, opremo in vozila, poleg tega je potekal niz izobraževalnih aktivnosti, na katerih so jih opremili s koristnimi informacijami, ki prispevajo k izboljšanju stanja udeležencev v cestnem prometu. Sodelovale so gasilsko-reševalna in medicinska služba, policija, ki je predstavila svoje preventivno in tudi represivno delovanje, medobčinski redarji ter ekipa Rdečega križa, ki je predstavila postopke uporabe defibrilatorjev in postopke oživljanja. Iz AMZS Ljubljana so otrokom omogočili izkušnjo na simulatorju prevačanja, kjer so spoznali pravilno uporabo varnostnega pasu, kar je pomembno predvsem v primeru nesreče, kjer prav varnostni pas zadrži telo in nas posledično zavaruje pred težjimi poškodbami. Člani Kolesarskega kluba Kranj so postavili poligon, kjer so otroci lahko preizkusili svoje kolesarske spretnosti, prisotni pa so bili tudi predstavniki iz Centra trajnostne mobilnosti Kranj.

Pomoč ni nič strašnega

Matjaž Livk, nekdanji reševalec, zdaj pa izvajalec zdravstvene vzgoje otrok in mladostnikov v Centru za krepitev zdravja Kranj, je otrokom med drugim predstavil temeljne postopke oživljanja, skupaj z vzgojiteljicami so ponovili prvo pomoč v primeru tujka v dihalih, starejšim otrokom pa je prikazal, kako izvedemo položaj za nezavestnega. Otroke je seznanil, kako pomembna je telefonska številka 112, opomnil pa jih je tudi, da je na kolesu nujna uporaba čelade. Veliko zanimanja, predvsem najmlajših, so pritegnile prižgane lučke na reševalnem vozilu. »Otroke želimo ozavestiti, da pomoč ni nič strašnega, da se torej ne smejo bati pristopiti k osebi, če vidijo, da ni v redu. Na ta način jih vzgajamo v ljudi, ki bodo brez zadržkov pomagali,« je dejal Livk.

Vsaka preventivna akcija pripomore k izboljšanju prometne varnosti, je prepričan direktor Gasilsko

reševalne služba Kranj Tomaž Vilfan. »Če otrokom že zgodaj predstavimo varnostna pravila v prometu, bodo s tem odrasli in se tega tudi držali,« je poudaril. Dodal je še, da otroke v prostovoljnih gasilskih društvih učijo igre, tekmovanja in tudi upoštevanja navodil ter sodelovanja. »Med gasilci individualizma ni, smo ekipa, ki deluje enotno, prav tako pa je pomembno, da sodelujemo z drugimi reševalnimi in intervencijskimi službami, saj le tako lahko v čim krajšem času zagotovimo pomoč,« je dejal Vilfan.

Primož Skumavec, pomočnik načelnika Policijske uprave Kranj, je še poudaril, da moramo otroke čim prej naučiti pravilnega in varnega vedenja v prometu. »Več napora bomo morali vložiti v ozaveščanje o pravilnem ravnanju voznikov električnih skirojev, saj je nesreč med temi udeleženci vse več, med njimi pa so pogosto tudi otroci in mladoletniki,« je povedal Skumavec.

Otroci so se seznanili z delom reševalnih in intervencijskih služb, ki skrbijo za varnost v prometu. / Foto: Primož Pičulin

Veliko zanimanja, predvsem najmlajših, so pritegnile prižgane lučke na reševalnem vozilu. / Foto: Primož Pičulin

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Zmagovalka Franje piše recepte

Erika Jesenko je bila na velikem Maratonu Franja z naskokom najhitrejša ženska. Je tudi strokovnjakinja za prehrano in v Gorenjskem glasu že skoraj deset let lahko prebirate njene recepte za lahke jedi. V pogovoru je razkrila tudi, kaj je jedla pred tekmo.

MAJA BERTONCELJ

Za Eriko Jesenko velja, da ji »živet brez kolesa ni« od leta 2015. Takrat je začela pogosteje kolesariti. Bolj načrtno po programu trenerja Simona Cirnskega vadi od leta 2018. »Vedno poudarim, da kolo vozim najprej zase, potem treniram, dirke imam še najmanj rada, predvsem grem zaradi družbe. Vse to ob službi. Moj delovni dan je v povprečju dolg deset ur, nato še na kolo, gospodinjinska opravila ... in je treba v posteljo,« je pojasnila amaterska kolesarka, ki prihaja iz Žirov, živi pa v Trebnjem.

Več kot tristo ur treninga

Aktivna je bila že kot otrok. »Želela sem na vsak krožek, poskusila več športov, resno pa nisem trenirala ničesar. V srednji šoli sem malo več tekla, hodila v hribe, ko sem sedla na kolo, pa me je zasvojilo,« je povedala. Ne glede na vse obveznosti je v kolesarstvu zelo uspešna. V nedeljo je prvič postala zmagovalka Velike Franje, njen čas pa 3 ure, 44 minut in 45 sekund. Prehitelo jo je le 54 kolesarjev. »Zmagala na Franji mi kar veliko pomeni, predvsem zato, ker ima v Sloveniji poseben status. Pozna ga moja stara mama, njena prijateljica ... vsi. Zmagala sem že na precej težjih maratonih v Italiji, a ni bilo kakšnega odmeva. Franje letos sprva nisem imela v načrtu. Odločila sem se dva tedna prej, po sporočilu športnega direktorja. Da

bi šla na rezultat, se je nisem udeležila še nikoli prej. No, pred leti sem se je namerala, a mi je že po dveh kilometrih počila guma in sem nato nadaljevala na Mali Franji in zmagala,« pravi. Potrudi, da je Franja tudi sicer posebna tekma. »Ne šteje le, kako dober si. 'Poklopiti' se mora več stvari: tehnika, taktika, sreča ... Na celotni trasi se lahko zgodi marsikaj. Veliko je udeležencev, tudi takšnih, ki se niso vajeni voziti v skupini. Vsako leto je veliko padcev in poškodb, zato sem bila osredotočena na to, da moram biti že od starta čim bolj spredaj. Postavila sem se za kolesarje, za katere vem, da obvladajo kolo, jim zaupam in sem jim sledila, da sem čim bolj ohranila pozicijo. Med njimi je bil tudi moj športni direktor Igor Zanetti, ki je na koncu osvojil drugo mesto,« je dejala.

Za Franjo se ni posebej pripravljala. »Konec tedna prej sem bila na etapni dirki na Sardiniji. Med tednom je bil edini cilj spočiti noge in jih aktivirati nazaj. Naredila sem nekaj lahkotnejših voženj, v petek pa intenzivnejša 10-minutna intervala. Na dirkah najbolje delujem, če sem malo utrujena,« še pravi 27-letnica. Potem ko je bila lani članica profesionalne ekipe BTC City Ljubljana in je nastopala tudi v dresu slovenske reprezentance, letos tekmuje kot amaterka za italijansko ekipo ASD New Molini Dolo. »Že lani sem kolesarila ob delu

in ves prosti čas namenila kolesarstvu in dirkam, kar pa je naporno. Na dolgi rok to ne gre. Ugotovila sem, da četudi bi toliko napredovala, da bi s kolesarstvom lahko zaslužila, so to še vedno premajhni zneski. Malo je kolesark s solidno plačo. Odločila sem se, da se posvetim svojemu poklicu, kolesarim pa toliko, kolikor lahko.« In to ni malo. Med pogovorom je preverila, koliko ima kilometrov. »To je zadnja stvar, ki jo pogledam. Imam jih 9800. Več mi pomenijo ure treninga. Jih je 336. Vsako prsto minuto namenim kolesarjenju.«

Jedilnik pred Franjo

Erika Jesenko je mlada raziskovalka na Biotehniški fakulteti, poleg tega dela tudi na Inštitutu Jožef Stefan. »Delam doktorat na temo fiziologije živil rastlinskega izvora. Ukvarjam se z aromatskimi spojinami v jabolku. Z uskladičenjem se aroma jabolka znižuje. Skladičimo jih eno, dve leti. Kako bi lahko jabolku povrnili aromo? To so zelo kompleksne stvari, so pa rezultati kar obetavni, a ne smem jih še izdati,« je nekaj besed namenila doktorski nalogi. Po zaključku srednje šole, obiskovala je gimnazijo v Biotehniškem centru Naklo, je vpisala študij živilstva in prehrane na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kjer je najprej diplomirala, nato magistrirala iz prehrane, sedaj pa je na doktorskem študiju bioznanosti.

Erika Jesenko nastopa na Maratonu Franja sprva sploh ni načrtovala. / Foto: Prijavim.se

Znanje s področja prehrane ji še kako prav pride tudi v športu. »Prehrana je ravno toliko pomembna kot trening,« zatrdi. Seveda nismo mogli mimo vprašanja, kaj je bilo na njenem jedilniku dan pred Franjo in zjutraj pred startom. »Soboto sem začela z ameriški palačinkami s prelivom iz gozdnih sadežev in grškim jogurtom. To so že kar moje slavne palačinke. Sliši se kot težka hrana, a vse skupaj zelo prilagodim, da je prehransko ustrezno in hranljivo. So brez maščob, z mineralno vodo. Za dopoldansko malico sem imela mlečni riž, med in grški jogurt, za kosilo kar velik krožnik testenin s paradižnikovo

omako in tuno ter skodelico rdeče pese, za popoldansko malico skodelico jagod in proteinski puding, za večerjo pa krožnik riža, popečene bučke, file lososa in kav. Cilj je bil zapolniti glikogenske zaloge. Zjutraj pred tekmo so bile znova palačinke, le da večja porcija,« je opisala.

Recepti v Gorenjskem glasu

Kuha in peče rada že od otroštva. »Kot otrok sem hotela biti vedno samostojna. Lahko bi šla k stari mami na kosilo, a sem si ga raje naredila sama, kar mi je bilo vedno v izziv. Potem to pride v navado.« Ob torkih v Gorenjskem glasu objavlja

recepte za lahke jedi. Del njih je bilo objavljenih tudi v knjigi. »Za Gorenjski glas pišem že skoraj deset let. Začela sem še kot srednješolka. Prvo vodilo je, da so sestavine dostopne, domače, sezonske. Preproste jedi skušam narediti na inovativen način, iz enostavnih sestavin pripraviti odlično jed.«

Njen pogled v prihodnost je v prvi vrsti usmerjen v dokončanje doktorata, se razvijati na intelektualnem področju, zraven pa se posvečati tudi kolesarstvu. »Z rezultati se ne obremenjujem. V začetku julija grem na svetovno znan maraton v Dolomite. Že sedaj sem zadovoljna s tem, kar sem dosegla,« je zaključila.

Kultura

Spominska razstava slikarja Vinka Hlebša z naslovom Barva misli, poezija cvetja Stran 14

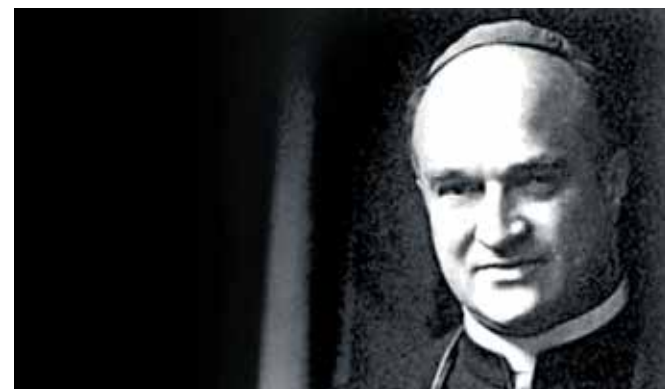
Pogovor

Boris Šetina, upokojeni vrhovni državni tožilec, o življenju in poštenju Stran 15

Obletnica

Nadžkof Anton Vovk (1900–1963), Prešernov pranečak in gorenjski rojak Stran 16

Od petka do petka

Zaposlenim v javnem sektorju so ob izplačilu plače za maj kljub drugačnemu predlogu sindikatov izplačali regres za letni dopust v višini minimalne plače. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Starejši naj bi več glasu dobili tudi v Gibanju Svoboda, kjer so ustanovili seniorsko organizacijo Gibanje Svoboda Seniorji. Fotografija je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

V sredo smo zaznamovali svetovni dan krvodajalcev. / Foto: Gorazd Kavčič

Podprli ukinitve dopolnilnega zavarovanja

MATEJA RANT

Zamik začetka izvajanja zakona

V odboru državnega zbora za zdravstvo so na središnji seji podprli predlog novele zakona o zdravstvenem varstvu in zavarovanju, ob tem pa sprejeli tudi več dopolnilni k predlogu omenjene novele, ki jih je vložila vlada. Novela predvideva ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in njegov prenos v obvezno zavarovanje, in sicer v obliki obveznega zdravstvenega prispevka v enotnem fiksnem znesku 35 evrov mesečno z možnostjo valorizacije enkrat letno. Prejemnik sredstev bi bil po novem Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, in ne več tri zasebne zavarovalnice. Vlada pa je v okviru dopolnil med drugim predvidela zamik začetka izvajanja zakona s 1. septembra letos na 1. januar prihodnje leto. Kot so pojasnili na vladi, organa, pristojna za pobiranje novega obveznega prispevka, potrebujeta vsaj šest mesecev za prilagoditev oziroma pripravo vsega nujnega za učinkovito pobiranje tega prispevka.

Regres v višini minimalne plače

Predstavniki vlade in sindikatov javnega sektorja so

ta teden nadaljevali pogajanja o prenovi plačnega sistema in odpravi plačnih nesorazmerij. Sindikati so pred začetkom pogajanj poudarili tudi vprašanje letošnjega regresa za letni dopust, saj so za zaposlene v nižjih plačnih razredih predlagali regres, ki bi bil višji od minimalne plače, a se vlada s tem ni strinjala, saj po pojasnilu ministrice za javno upravo Sanje Ajanović Hovnik v proračunu ni zagotovljenih sredstev za dvig regresa. Zaposlenim v javnem sektorju so tako ob izplačilu plače za maj izplačali regres za letni dopust v višini 1203,36 evra.

Vložili predlog zakona za zvišanje pokojnin

Potem ko so zbrali dovolj podpisov, sta Iniciativa Glas upokojencev in Inštitut 1. oktober v ponedeljek v zakonodajni postopek vložila predlog zakona za izredno zvišanje pokojnin. Po njihovem predlogu bi pokojnine, ki ne presegajo 1000 evrov, zvišali za dvajset odstotkov, pokojnine do 1500 evrov bi bile višje za deset odstotkov in tiste nad 1500 evrov za pet odstotkov. Zakon bi veljal do sprejetja nove pokojninske reforme. Podpise volivcev za vložitev omenjenega predloga zakona so v iniciativi Glas upokojencev začeli zbirati aprila, njihovo zbiranje pa so prekinili še pred iztekom 60-dnevnega roka, saj

jim že doslej uspelo zbrati več kot deset tisoč podpisov, za vložitev predloga zakona pa jih zadostuje pet tisoč.

Starejšim glas tudi v Gibanju Svoboda

V Gibanju Svoboda so na kongresu v ponedeljek formalno ustanovili avtonomno politično organizacijo Gibanje Svoboda Seniorji. Po besedah predsednika Gibanja Svoboda Roberta Goloba stranka potrebuje seniorsko organizacijo, katere člani bodo »s svojimi idejami in pogledi prispevali k uspešni izvedbi pokojninske reforme in reforme zdravstva ter dolgotrajne oskrbe, ki so med seboj povezane ter za izboljšanje položaja starejših in njihovo kakovostno življenje izjemno pomembne«. Kot je še poudaril Golob, z ustanovitvijo seniorske organizacije dajejo avtonomijo in glas starejšim v Gibanju Svoboda. Za predsednika Gibanja Svoboda Seniorji so izvolili poslanca Bojana Čebelo.

Zahtevajo odpravo plačnih nesorazmerij

V tem tednu se je nadaljevala stavka zaposlenih v visokem šolstvu. Kot so opozorili v Visokošolskem sindikatu Slovenije, naj bi jim vlada na pogajanjih o odpravi plačnih nesorazmerij dala žaljivo nizko ponudbo.

»Namesto da bi pri visokošolskih sodelavcih, lektorjih in predavateljih popravila krivico, ki se vleče že desetletje in pol, je predlagala dodatno povečanje plačnih nesorazmerij do visokošolskih učiteljev. Ponudba za strokovne in tehnične delavce skupine J je sramotno nizka. Najpogosteje zasedenim strokovnim delovnim mestom vlada ponuja samo en plačni razred, tehničnim pa dva. Najslabše plačanim v visokem šolstvu torej vlada ponuja najmanj.« Na ministrstvu za visoko šolstvo so v odzivu na stavko zavrnilo očitke o podcenjujočem odnosu, pojasnili pa so tudi, da se na zadnji predlog sporazuma sindikat ni odzval, zato so jih pozvali, naj odziv podajo tudi uradno, ne zgolj v medijih.

Svetovni dan krvodajalcev

V sredo smo zaznamovali svetovni dan krvodajalcev, ki je namenjen predvsem dvigu globalne ozaveščenosti o potrebah po varni krvi in krvnih pripravkih za transfuzijo, so poudarili pri Rdečem križu Slovenije. Svetovni dan je letos potekal pod geslom Daruj kri, daruj plazmo, deli življenje, deli pogosto, pri čemer so poudarili pomembnost prispevka prostovoljnih, neplačanih krvodajalcev k nacionalnim zdravstvenim sistemom.

Slovinci v zamejstvu (907)

Festival Suha že tridesetič

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Danes, 16. junija, ob 20. uri se bo v cerkvi svetega Vida v Dravogradu začel in jutri, 17. junija, ob 20. uri s koncertom na gradu Suha (Neuhaus) v Podjuni končal že 30. Festival Suha, na katerem je v vseh letih nastopilo skoraj sto vokalnih skupin iz Slovenije in Avstrije ter iz številnih držav v Evropi in zunaj nje. Festival vsa leta organizira Oktet Suha, ena od najbolj prepoznavnih ne le koroških, ampak tudi avstrijskih vokalnih skupin. Oktet Suha in festival pa je sredi priprav na letošnjo jubilejno prireditev doletela posebna čast. Festival je bil uvrščen med tri finalistke za avstrijsko evropsko državno nagrado 2023 v kategoriji Evropa v umetnosti in kulturi. Od leta 2000 naprej sta soorganizatorja festivala

tudi Občina Dravograd in Dravograjski sekstet.

V torek, 13. junija, ob 19. uri se je pred ljudsko šolo v Škofičah (Schiefling) pri Vrbskem jezeru začel Kulturni teden 2023, ki ga skupaj organizirajo Biro za slovensko narodno skupnost pri deželni vladi, Slovenska prosvetna zveza, Krščanska kulturna zveza, Tržna občina Škofiče in Slovensko prosvetno društvo Edinost Škofiče. Na torkovem odprtju Kulturnega tedna so sodelovali Mešani pevski zbor Bilka iz Bilčovsa, Moški pevski zbor Liederkranz, moški kvartet Demonda, ansambel Praprotnice, tamburaška skupina Stara banda in Podeželska mladina Škofiče. Prireditve v Škofičah bodo končane jutri z ogledom razstave na

Oktet Suha že trideset let organizira Festival Suha. / Foto: arhiv Okteta Suha

prostem o spremenjeni jezikovni podobi kraja v zadnjih stotih letih.

Jutri, če bo primerno vreme, bo na gori Dobrač nad Ziljsko dolino 7. čezmejno

srečanje prijateljev s Koroške, iz Slovenije, Kanalske doline in Rezije ter sodelavcev Naravnega parka Dobrač. Srečanje se bo začelo ob 8.30 na parkirišču Rožtrata,

od koder bodo udeleženci krenili do vrha gore, kjer bo ob pol dvanajstih pri slovenski cerkvi maša, nato pa prijateljsko druženje ob glasbi in dobrotah iz sodelujočih regij. Mašo bo daroval dekan Stanko Olip. Med hojo na Dobrač bodo o slovenskih ledinskih in hišnih imenih na Koroškem in v Sloveniji pripovedovali Martina Piko-Rustia, Vinko Wieser in Klemen Klinar. Ob 7.30 bo izpred glavnega kolodvora v Beljaku odpeljal na Dobrač brezplačni avtobus. Potrebna je prijava na telefonsko številko 0043 424 257 571 28.

V torek je bil na uradnem obisku v Avstriji predsednik slovenske vlade Robert Golob. V pogovoru z avstrijskim zveznim kanclerjem Karlom Nehammerjem je poudaril pomen dvojezične predšolske vzgoje in izrazil nezadovoljstvo zaradi kontrol na slovensko-avstrijski meji, ki ne zmanjšujejo migracij. Avstrijski kancler je poudaril, da so te sedaj nujne, odpravljene pa bodo, ko bodo razmere ugodnejše.

Po svetu

V Varnostnem svetu

Republika Slovenija je le nekaj tednov pred praznikom svoje državnosti dosegla nov državniški uspeh: že drugič je bila izvoljena za nestalno članico Varnostnega sveta OZN, ta pa je ena najvidnejših svetovnih institucij ...

MIHA NAGLIČ

Za mir in varnost v svetu

Poglejmo najprej, kaj ta organ sploh je. »Varnostni svet Združenih narodov (angleško United Nations Security Council) je eden izmed petih glavnih organov Organizacije Združenih narodov (OZN). Njegova naloga je ohranjanje miru in varnosti v svetu. Šteje 15 članic, od katerih je 5 stalnih (ZDA, Združeno kraljestvo, Francija, Ljudska republika Kitajska in Rusija). Ostale se imenujejo nestalne članice in jih za obdobje dveh let izvoli Generalna skupščina OZN. Za sprejem odločitve zadostuje, da se strinja 9 od 15 članic, med katerimi mora biti vseh 5 stalnih članic – torej imajo te pravico veta. Varnostni svet lahko določi kulturne ali ekonomske sankcije proti državam med krizami ali vojno, odloča o tem, kdo koga lahko napade, pošilja misije na problematična območja itd. Resolucije Varnostnega sveta so za razliko od drugih resolucij zavezujoče. Njegovo delovanje nadzira Generalna skupščina OZN. Slovenija je bila doslej dvakrat izvoljena v Varnostni svet, in sicer v mandatih 1998–1999 in 2024–2025.« / VS ima stalne in nestalne članice. Stalnih članic je pet,

to so države zmagovalke v drugi svetovni vojni: Republika Kitajska, Francija, Sovjetska zveza, Združeno kraljestvo in ZDA. Dve od teh držav, Republiko Kitajsko in Sovjetsko zvezo, sta kasneje zamenjali njuni pravni naslednici: Ljudska republika Kitajska (leta 1971, Tajvan kot predstavnik nacionalistične Čankajškove Kitajske pa je izgubil članstvo v ZN) in Rusija (leta 1991, ob razpadu Sovjetske zveze). Vsaka od petih stalnih članic ima pravico do veta na katerokoli resolucijo varnostnega sveta. / Nestalnih članic je deset. Za dvoletni mandat, ki se začne 1. januarja, je izvoljenih še 10 držav, vsako leto se jih zamenja po 5. Države so izbrane po regionalnih skupinah po opredelitvi OZN. Afriška skupina izbere tri članice, Latinska Amerika in Karibi, Azija in skupina, v katero spadajo zahodna Evropa in druge države, vsaka po dve članici, vzhodnoevropska skupina pa eno. Poleg tega je ena od članic arabske država, izvoljena pa je izmenično iz azijske in afriške skupine. (Prirejeno po Wikipediji)

Nekaj izjav

Kandidatki za vzhodnoevropski sedež v VS sta bili dve: Slovenija in Belorusija. Glasovanja se je udeležilo

191 držav, za izvolitev je bilo potrebnih 128 glasov. Slovenija jih je že v prvem krogu dobila kar 153, Belorusija le 38. Preberimo nekaj komentarjev, ki so jih ob naši izvolitvi izrekli njeni akterji. / Josep Borrell, visoki zunanjepolitični predstavnik EU: »To je izjemno dober rezultat, ki govori sam zase. Pomeni, da ima mednarodna skupnost države, ki so tako kot Slovenija svobodne in demokratične, raje od držav, kot je Belorusija.« / Diplomata Roman Kirn, nekdanji veleposlanik Slovenije pri ZN: »Kaj pomeni ta položaj? To je profesionalni izziv za diplomate. To bo nekaj, česar mnogi še niso doživeli. Iz tega bodo izšli opolnomočeni in usposobljeni. Ampak to je politični in profesionalni izziv, ko gre za delo VS. Namreč, glasovanje ni odvisno samo od ekipe v New Yorku, ampak od stališč vlade in MZZ. Zato se zavzemam, da bi vlada pred začetkom mandata sprejela načela delovanja. Pred prvim mandatom smo jih. Ta načela nas držijo trdno na nogah, da nas na razburkanem morju ne bo premetavalo. Da smo samozavestni, pravični, moralni, konsistentni. Države, kot smo mi, so podvržene neverjetnemu pritisku in pričakovanjem držav, kako

naj glasujemo. Če nimamo lastnih trdnih stališč, se bo težko upreti.« Tanja Fajon, zunanja ministrica: »Uspešno nam je. Slovenija bo s 1. januarjem 2024 – prvič po letu 1998 – prevzela sedež nestalne članice Varnostnega sveta OZN. Čeprav pot do sem ni bila lahka, smo ponovno pokazali, da takrat, ko stopimo skupaj in zavzeto delamo za jasen cilj, slovenska diplomacija zna in zmore dosežati vrhunške rezultate. Članstvo v Varnostnem svetu OZN je za Slovenijo izjemna priložnost in hkrati tudi odgovornost, predvsem v času, ko se soočamo z velikimi geopolitičnimi spremembami in delitvami ...« (Vir: MMC RTV SLO)

Bolje nekaj kot nič

Varnostni svet OZN naj bi torej skrbel za ohranjanje miru in varnosti v svetu. O njegovi učinkovitosti v tem poslanstvu bi lahko razpravljali, a dejstvo je, da je edina stalna institucija na svetu, kjer za isto mizo ves čas sedijo predstavniki petih veslesil in drugih držav. Brez njega bi bilo na kriznih žariščih po vsem svetu gotovo še slabše, kot je. Tudi v tem oziru se potrjuje temeljno filozofsko spoznanje: da je bolje nekaj kot nič. Ta nekaj pa bi motali tudi v tem primeru povečati v nekaj več.

Palače glavnega sedeža Združenih narodov ob Vzhodni reki (East River) v New Yorku so tu že od leta 1951, stojijo na mednarodnem teritoriju. / Foto: Wikipedija

Slovenska zastava pred palačo OZN v New Yorku. Levo od nje slovaška, desno zastava Salomonovih otokov. / Foto: Wikipedija

Dvorana, v kateri zaseda Varnostni svet OZN. Krasi jo velika freska, ki jo je leta 1952 naslikal norveški umetnik Per Krohg. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (689)

Terenske raziskave ukrajinskega seksa

MIHA NAGLIČ

»Dame in gospodje – ne, tokrat samo dame, natančneje, ena dama: Donna z Vzhodnoevropskih študij, ena izmed redkih, s katero si se v tem času spoprijateljila, visoka, pol Irka pol Slovanka, za oko precej prijetna mešanica: pšenični lasje, tople rjavkaste oči, visoke ličnice, koža, posuta z drobnimi zrnci pegic, kakor dobro zapečena žemljica s kumino – v univerzitetnem bifeju, kjer sta bili dogovorjeni za kosilo, je kajenje prepovedano, in Donna je najprej spila iz papirnatega kozarčka vročo temno rjavo tekočino, ki ji Američani, kdo ve zakaj, pravijo kava, nato

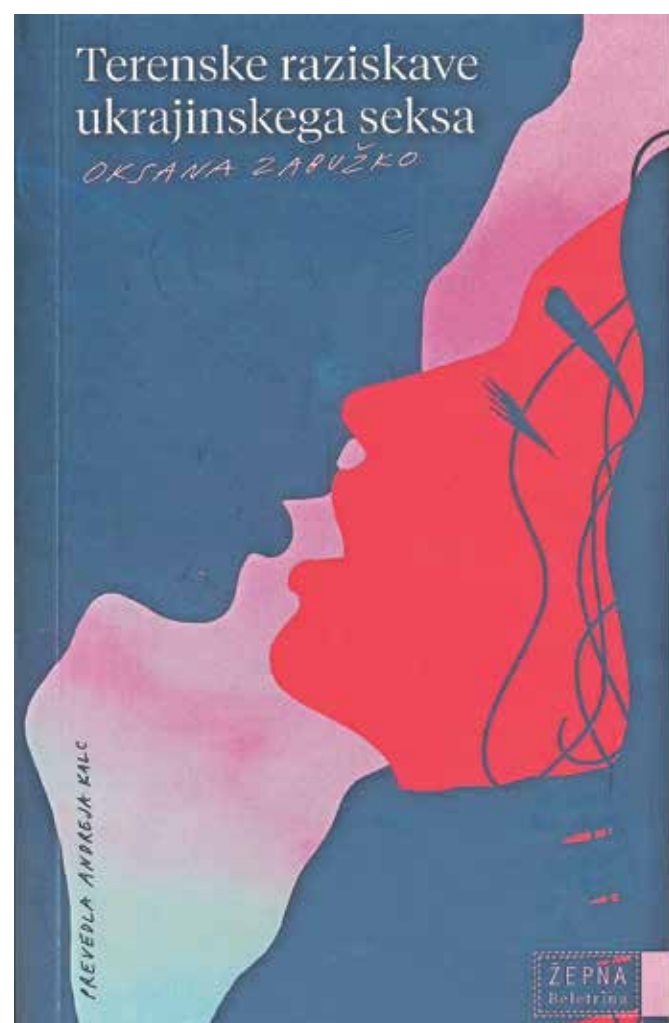
pa si je takoj vtaknila v usta žvečilni: sublimacija cigarete. To žvečenje je pri njej videti čisto simpatično, morda zato, ker se Donna veliko in iskreno smeji, zaradi česar ustvarja vtis, da ves čas okuša nekaj smešnega. Piše disertacijo o vprašanjih spola v postkomunistični politiki: resnično jo zanima, zakaj v tem delu politike ženske niso bile in niso prisotne – vprašanje, ki te je vedno pognalo v slepo ulico, ko so ti ga zastavljali zahodni intelektualci (klinc, od kod pa naj jaz to vem!). Občutek je, da Donna sumi, da je vir vseh naših težav prav tem: kakor vse feministke je tudi ona prepričana, da menare full of shit, pusti jim

svobodo in že bodo zakuhalo vojno, ustvarili koncentracijska taborišča, lakoto, uničenje, izključili bodo toplo vodo in električno energijo, skrčili bodo stroške uničeni in njen doktorat se bo podaljšal. /.../ Kaj naj ti odgovorim na to, draga moja Donna? Da so nas vzgajali moški, zjebani na vse moč očene načine, da so nas potem fukali čisto enaki moški, da so v obeh primerih z nami počeli to, kar so drugi, tuji moški počeli z njimi? In da smo jih me sprejele in ljubile prav take, kakršni so, če jih namreč ne bi sprejele, bi to pomenilo, da smo se postavile na stran tistih drugih? Da je torej naša edina izbira bila in ostaja med žrtvijo

in krvnikom: med neobstojem in obstojem-ki-ubija?« (str. 156–158)

Da ne bi naslov te knjige koga zavedel, naj najprej pojasnim, da v njej ne gre za »Ukrajinke« in vse tisto, kar so naši in tuji zvodniki počeli (in najbrž še počnejo) z njimi. Ne, gre za osebne in umetniške »raziskave«, ki jih je v tem romanu zastavila vrhunska ukrajinska pisateljica Oksana Zabužko, rojena 19. septembra 1960 v mestu Luck. Roman je prvič izšel že leta 1996 in ji takoj omogočil preboj v svetovno književnost. Tudi Ukrajinci in Ukrajinke njenega formata so jamstvo, da bo Ukrajina v svoji osamosvojitvi od Rusije naposled uspešna.

Oksana Zabužko,
Terenske raziskave ukrajinskega seksa,
prevedla Andreja Kalc,
Beletrina, Ljubljana,
2023, 166 strani

Ah, Vinkove rož'ce

V Galeriji Paviljon NOB je na ogled druga spominska razstava slikarja Vinka Hlebša z naslovom Barva misli, poezija cvetja. Na ogled so dela iz umetnikovega zadnjega ustvarjalnega obdobja. »Ah, Vinkove rož'ce,« se mnogi Tržičani v najlepših mislih nostalgčno spominjajo umetnika in njegovih slik.

IGOR KAVČIČ

Osrednje tržiško razstavišče, Galerija Paviljon NOB, je bilo ob nedavnem odprtju spominske razstave Vinka Hlebša polno obiskovalcev. Najbrž še nikoli doslej tako. Ljudje so si prišli ogledat razstavo doslej še nepredstavljenih del iz umetnikovih zadnjih ustvarjalnih let, hkrati pa so želeli tudi počastiti spomin na priljubljenega Tržičana in njegovo soprogo Frančiško, ki sta tragično preminila v prometni nesreči v začetku junija lani.

Cvetlice in minerali

»Danes odpiramo razstavo, posvečeno Vinku Hlebšu, izjemno cenjenemu tržiškemu likovnemu umetniku, mentorju mladim likovnim ustvarjalcem, častnemu občanu občine Tržič in velikemu prijatelju Tržiškega muzeja. Vsi si želimo, da bi bil danes z nami, in takšen je bil tudi dogovor z nam dragim Vinkom,« je zbrano

Tržiški župan Peter Miklič ob sestrah Hlebš, Marijani, Urški in Evi. / Foto: Simon Benedičič

občinstvo najprej nagovorila direktorica Tržiškega muzeja Jana Babšek. Slikar je pred dobrim letom poklical v muzej in so se dogovorili, da njegovo 80-letnico, ki bi jo praznoval letos, zaznamujejo v maju z razstavo likovnih del iz zadnjega obdobja.

Usoda je nanese drugače, tako so po prvi spominski razstavi januarja v atriju Galerije Staneta Kregarja v Škofjski klasični gimnaziji v Šentvidu v Ljubljani zdaj drugo razstavo pripravili v Hlebševem domačem Tržiču. Na ogled je 24 del, ki

so jih iz bogate očetove zapuščine izbrale slikarjeve hčere Marijana, Urška in Eva, v galerijsko postavitev pa smiselno umestila kustosinja Tržiškega muzeja Andreja Rauch. »Kot kustosinja razstave sem se znašla v zanimivi, tudi malo nevhvalni

vlogi. Mislim, da sem danes v tej galeriji edina, ki Vinka Hlebša nisem osebno poznala,« je predstavitev pogumno začela kustosinja in dodala, da se je pa zato toliko bolj poglobila v njegova slikarska dela.

»Pri izboru del za to razstavo smo se poskušali osredotočiti na Hlebšev produkcijo zadnjih nekaj let, obenem pa smo želeli pokazati rdečo nit, ki je slikarja zasledovala skozi vseh šestdeset let ustvarjanja. To je seveda cvetlični motiv, potapljanje v svet vegetacije, ki je močno zaznamovala tako miselni kot dobesedno barvni del njegovega slikanja.« Omenjenim motivom so kot kontrapunkt dodali še dela z motivi mineralov, ki jih je, čeprav mrtve kamnine, umetnik slikal skoraj kot žive organizme.

V slike je razdal dušo

Dogodek je povezoval Bojan Veselinovič, v glasbenem programu pa je nastopila slikarjeva mlada soprodnica, violinistka Tina

Blaznik. »Sicer se je v dolgih letih izpopolnil v sami tehniki slikanja in umetniškem ustvarjanju nasploh, vedno pa je dejal, da je duša tista, ki jo mora slikar prenesti na platno. Mislim, da mu je to uspelo, saj slike tudi izžarevajo neko magično energijo. Zato njegove slike občuduje veliko ljudi in mislim, da bo v svojih delih živel večno, tako kot ob njem tudi žena in naša mama Frančiška,« je v imenu sester povedala Marijana Hlebš Radža, ki je poudarila, da so vse tri imele najboljše starše na svetu.

Razstavo je odprl tržiški župan Peter Miklič, ki je med drugim dejal, da sta v Hlebševi živopisni slikarski poeziji rastlin in živih organizmov, kot jo je poimenoval, življenje in smrt del naravnega procesa. »To je nam, navadnim smrtnikom, težko sprejeti, še težje dojeti, čeprav gre za del življenjskega kroga, ki mu ne moremo uiti. Na koncu vedno prevlada moč življenja. Pri Vinku ta živi naprej v njegovih delih.«

Stara glasba za današnji čas

Na letošnjem, že 41. Festivalu Radovljica se bo med 5. in 22. avgustom zvrstilo deset koncertnih sporedov z repertoarjem od 12. do poznega 19. stoletja. Na njih bo nastopilo 43 umetnikov iz 14 držav. Skozi desetletja se je izoblikovalo stalno festivalsko občinstvo.

IGOR KAVČIČ

Festival Radovljica je sinonim za tradicijo in kakovost. V štirih desetletjih je dosegel širšo prepoznavnost tako pri občinstvu kot strokovni javnosti ter visoko stopnjo podpore ministrstva za kulturo, vsa leta pa ga podpira tudi domača Občina Radovljica.

Bogato desetdnevno koncertno dogajanje v tem slikovitem srednjeveškem mestu poteka vsako leto v avgustu, nepretrgoma od leta 1983. Znan je po poudarku na starejši glasbi, a v svoje sporede že vrsto let vključuje tudi redko izvajano glasbo 19. in 20. stoletja, pogosto na ustreznih zgodovinskih glasbilih. Spored festivala že 17. leto zapored oblikuje umetniški vodja Domen Marinčič. Letos se bo med 5. in 22. avgustom na Festivalu Radovljica zvrstilo deset koncertnih sporedov z repertoarjem od 12. do poznega 19. stoletja. Na njih bo nastopilo 43 umetnikov iz 14 držav. Osem koncertov bo v Baročni dvorani Radovljiške graščine, po eden pa

v cerkvi sv. Petra v Radovljici in v cerkvi Marijinega oznanjenja v Velesovem. Na vse koncerte vozi brezplačni avtobus iz Ljubljane in Kranja.

Tudi letos vrhunski glasbeniki

Na uvodnem koncertu bo v izvedbi Hanne Marti zazvenela poezija francoske pesnice Marie de France, ki je delovala na koncu 12. stoletja in je zapisala več keltskih legend, ki jih je slišala pri bretonskih minstreljih. Osrednje delo bo zgodba o prevaranem volkodlaku Bisclavretu. Na drugem koncertu bo Festivalski baročni orkester pod vodstvom Domna Marinčiča izvedel oratorij Judita Alessandra Scarlattija. V glavnih vlogah bosta nastopila sopranistka Ulrike Hofbauer in kontratenorist Alex Potter. Nekaj dni pozneje bomo slišali komorne koncerte François Couperina s solistko na kljunasti flavti Matejo Bajt. Šestčlanski vokalni ansambel La Compagnia del Madrigale je pod naslovom Škofovi najljubši

V znamenju dolgoletnega sodelovanja: (z leve) radovljiški župan Ciril Globočnik, predsednica Društva ljubiteljev stare glasbe Radovljica Marija Kolar in umetniški vodja festivala Domen Marinčič / Foto: Igor Kavčič

madrigali sestavljal spored italijanskih madrigalov, ki so jih nekoč hranili v arhivu ljubljanske stolnice. Ta koncert nadaljuje večletni cikel, posvečen repertoarju, povezanemu z ljubljanskim škofom Tomažem Hrenom. Ob sijajnih orglah Orglarstva

Močnik v cerkvi Marijinega oznanjenja bodo zazvenela arije z obligatno pozavno, ki so nastale v začetku 18. stoletja na Dunaju. Trio Le Filigrane nekatere izmed njih izvajajo prvič v sodobnem času in med avtorji je sam cesar Jožef I. Flavtistka Anne Freitag

in fortepianist Gilad Katznelson bosta na zgodovinskih glasbilih izvajala glasbo 19. stoletja, od Schuberta do Reineckeja. Ameriški virtuoz na renesančni lutnji Paul Kieffer je sestavljal spored, ki sega od najzgodnejših objavljanih tabulatur za to glasbilo

do skladb Giacoma Gorzanisa, ki je igral plemičem na Kranjskem, tudi radovljiškemu graščaku Mavriciju Dietrichsteinu. Španska pianistka Rosalía Gómez Lasheras bo na klavirju iz leta 1856 igrala fantazije iz prve polovice 19. stoletja, tudi dela skladateljic Hélène de Montgeroult in Clare Schumann. Na festivalu je bilo v minulih letih mogoče slišati že šest celotnih zbirk Johanna Sebastian Bacha in ta cikel bosta letos nadaljevala Erich Höbarth in Aapo Häkkinen s šestimi sonatami za violino in obligatni čembalo. Sklepni dogodek festivala bo glasbena komedija na podlagi slikovitega pamfleta Huberta Le Blanca iz leta 1740, ki opisuje boj med aristokratskimi glasbilo starega režima in sodobnejšimi italijanskimi virtuozi na violini in violončelu. Med nastopajočimi bodo violončelist Enrico Bronzi, gambist Vittorio Ghielmi in igralec Boris Ostan. Tudi letos bo potekala delavnica kljunaste flavte pod vodstvom Mateje Bajt.

Pogovor

Poštenje je največja vrednota

Boris
Šetina

Boris Šetina, upokojeni vrhovni državni tožilec, je v Radovljico pred več kot šestdesetimi leti prišel kot mlad državni uslužbenec in ostal za zmeraj. Sredi maja je v krogu svoje številne družine praznoval devetdeset let. Svojci so mu ob prazniku pripravili knjižico, v kateri so popisani in dokumentirani njegovi spomini na izjemen čas otroštva, ki ga je preživel v Črnomlju.

MARJANA AHAČIČ

Otroštvo je preživel v Črnomlju, z mamo, po rodu Čehinjo, in njeno sestro. Njegove tri sestre so, ko se je rodil, že študirale na učiteljski šoli. Oče mu je umrl, ko je bil star komaj leto dni.

Na otroštvo v vili, ki jo je v Beli krajini zgradil oče in kamor so se vselili po njegovi smrti leta 1934, ima lepe spomine.

V spominih na življenje v Črnomlju, ki jih je po njegovem nareku zapisal vnuk, opisuje tudi obdobje italijanske okupacije, ko so del njihove hiše zasedli vojaki, pa tudi čas, ko je po kapitulaciji leta 1943 zavlada partizanska oblast. »Sredi okupirane Evrope je živela živahna svobodna deželica z bogatim kulturnim utripom. V naši hiši so stanovali kulturniki, med njimi pisatelj Tone Seliškar, pesnik Matej Bor, slikar Dore Klemenčič - Maj, filozof Josip Vidmar, operna pevka Nada Stritar in njene sestre, pa tudi piloti, ki so se odpravljali v tužino. Za bivanje v lepih spalnicah s čisto posteljnino in dobro hrano so mami izrazili globoko hvaležnost. Vse zahvale je zbrala v spominski knjigi, ki je danes družinski zaklad,« opisuje.

Za vaje, se spomni, so glasbeniki uporabljali družinski klavir, zlasti je na njem komponiral znameniti skladatelj Marjan Kozina, ki je bil mami Blaženi zelo hvaležen za oskrbo. »Nekoč ji je rekel: 'Tovarišica Blažena, kako naj povrnem vsaj malo tega, kar si storila za partizane?' Mati je odvrnila: 'Saj rada pomagam, toda če res želiš nekaj narediti zame, prosim, poučuj violino mojega sina.' Zaprepaščen sem ugotovil, da sta sklenila pakt – in tako sem postal žrtev partizanske hvaležnosti,« hudomušno zaključuje.

V Radovljico ste bili poslani kot mlad tožilec, kmalu po diplomi na Ljubljanski pravni fakulteti.

Tako je. Imel sem veliko, veliko srečo, da so me poslali prav sem. Še se spominim, kako sem se prvič v življenju sem pripeljal z vlakom in iskal, kje je sodnija. Razgledal sem se okoli sebe in nisem mogel verjeti, da obstaja kaj tako lepega, kot je to mesto. To, da sem dobil službo v Radovljici, je bilo nekaj najlepšega, kar se mi je zgodilo. Dali so mi sobico

naid zapor, ki je bila v bistvu arhiv, kamor so mi postavili vojaško posteljo. Kmalu se mi je z najinima hčerkama Mojco in Marušo – Manca se je rodila kasneje - pridružila žena Meta, ki je bila večino svoje pravne kariere sodnica v Radovljici. Tu sva se ustalila in ustvarila dom.

Na tožilstvu v Radovljici sem ostal sem 13 let – kot okrajni javni tožilec, kot se nam je reklo takrat. Večina ma sam, kar je bila dobra potnica za naprej; vse življenje sem bil nato samostojen.

Potem sem odšel v na vrhovno državno tožilstvo, leta 1973. Ostal sem do leta 2003. V Ljubljano smo se dolgo vozili z ekspres in brzimi vlaki, mednarodnimi, ki so se ustavljali tudi tu. Istanbul Ekspres, Atene ... Vsakih dvajset minut je pripeljal kakšen, mi, domačini, pa smo lahko kupovali vozovnice po posebnih tarifih in bili v pol ure v Ljubljani. Si predstavljate?

Krajše obdobje ste zapustili tožilske vode in bili župan tedanje velike Občine Radovljica

Da, v začetku osemdesetih, bolj po spletu okoliščin in ne za prav dolgo.

Vedno ste v vsaki situaciji našli izziv, tudi v tej službi?

Da, to pa drži ... izzive sem res vedno iskal. In če sem se že enkrat znašel na mestu župana, sem se tudi pošteno lotil dela. To je bilo obdobje, ko se je začel podirati stari svet in je nastajal novi. Morda je iz tistega obdobja najbolj zanimivo to, kar se je dogajalo v odboru za narodno obrambo. Veliko sredstev smo usmerjali v zaloge orožja. Teritorialna obramba je že takrat vedela, kaj se pripravlja.

Sicer pa sem se, pravnik po izobrazbi in po naravi, lotil postavljanja strukture občine: najprej statuta občine in potem njegove implementacije v življenje. Iz sistema smo želeli iztisniti najboljše, omejevali smo vpliv partije, kjer je bilo mogoče, poudarjali samostojnost različnih delovnih teles, da so lažje delovala.

A vendar ste se kmalu vrnili v tožilske vode. S čim ste se na vrhovnem tožilstvu največ ukvarjali?

Zelo kmalu smo postali izključno varuh zakonitosti. Naša naloga je bila, da z vidika zakonitosti spremljamo sodne odločbe. Veliko sem se

Boris Šetina, danes devetdesetletnik, pred stavbo radovljiškega sodišča, kjer je leta 1960 nastopil službo tedanjega okrajnega javnega tožilca / Foto: Gorazd Kavčič

ukvarjal z izobraževanjem in skrbjo za strokovno izpopolnjevanje kadrov. Sodelovali smo v komisiji za pogojne odpuste po polovici prestane kazni.

Upokojili ste se pri 70 letih s 44 leti delovne dobe. Ste šli tedaj v pokoj?

Ne, to pa ne. Biti tožilec ni poklic, v katerem bi človek užival ...

Zakaj ne?

Ker s svojim pregonom ljudi spravljaj v obup. Ampak tako je sistemsko določeno in to je delo, ki ga pač nekdo mora opravljati. Jaz sem ga več kot štiri desetletja. Pri lažjih primerih sem skušal biti čim bolj blag, pa vem, da to vsem ni bilo prav. Kaj bom ljudi delal kriminalce zaradi drobnih priložnostnih krajev ali majhnih prometnih nesreč, sem si mislil ... Še danes sem prepričan, da mora biti tožilec tankočuten pri svojih presojah. Ne verjamem v vzgojne učinke kazni, tudi sodobna kriminologija govori o tem in ne nazadnje zgodovina: ko so ljudem zaradi tatvin sekali roke, kriminala

ni bilo nič manj. Po drugi strani pa s kaznimi tudi ne moreš spremeniti človeka. Pošleš ga v zapor, kjer pride v visoko šolo kriminala.

Pa ste se v zasebnem življenju obremenjevali s tistim, kar ste videli, slišali ali brali v službi?

Prizadeli so me povojni poboji, za katere prej nisem vedel. Ogorčen sem bil nad množičnim pobijanjem, to je nedopustno dejanje. Tudi z vidika vojnega prava. Vsaj minimalni sodni ukrepi bi morali biti izrečeni. Videti tista brezna, v katera so jih zmetali, je bilo težko, ne le zame, tudi za moje kolege. Veliko sem delal pri spreminjanju odločb, po katerih so bili po vojni kaznovani tisti, ki se jim je očitalo, da so sodelovali z okupatorjem.

Pa je vendarle kaj, kar vam je bilo pri vašem poklicu všeč?

Prav nič. Sem pa ves čas zelo pošteno delal. Da je poštenje največja vrednota, so me naučili doma. Če ga zapraviš, ga nikoli ne dobiš nazaj. Moja mama je bila zelo odločna in pogumna

ženska. Med vojno so jo Italijani dvakrat zaprli za teden dni. Prvič, ko ni dovolila, da bi sestra podpisala izjavo, da so našo hišo izropali cigani, če pa smo videli, da so stvari iz nje nosili vojaki, in drugič, ko je ugotovila, da je radio, ki nam ga je zaplenila vojska, pristal v stanovanju neke domačinke, čemur se je na kvesturi odločno uprla z argumentom, da njenege radia pa italijanska vlačuga že ne bo poslušala.

Koliko spremljate aktualno družbeno dogajanje?

Spremljam, prek televizije in dnevnih časopisov. Držim za novinarji, mislim, da imajo prav. So sedma sila in veliko močjo in poštenega novinarja je treba zaščititi. Če se podre pošteno, neodvisno novinarstvo, se sesuje ves sistem.

Pa konjički?

Redno in z veseljem si kuham. Vedno sem tudi rad delal z rokami, zato grem pogosto v delavnico, kjer kaj popravljam. Po upokojitvi sem vse do epidemije enkrat na teden delal v restavratski delavnici profesorja Zidarja v Ivančni Gorici. Restavratska sem se naučil prav pri njem, na univerzi za tretje življenjsko obdobje. In strašno rad hodim na fitnes, že dvajset let. Da, to dvojce sta moji veliki ljubezni.

Najbolj pa sem srečen, ker sem obkrožen s svojo družino, hčerkami in zeti, vnuki, njihovimi partnerkami, pravnukoma ... Vsak dan se družimo, pogovarjamo, si pomagamo. Prav to je ublažilo veliko praznino, ki je nastala po smrti moje žene Mete.

»Nekoč ji je rekel: 'Tovarišica Blažena, kako naj povrnem vsaj malo tega, kar si storila za partizane?' Mati je odvrnila: 'Saj rada pomagam, toda če res želiš nekaj narediti zame, prosim, poučuj violino mojega sina.' Zaprepaščen sem ugotovil, da sta sklenila pakt – in tako sem postal žrtev partizanske hvaležnosti.«

Boris Šetina kot mladi violinist, učenec Marjana Kozine

/ Foto: osebni arhiv

Obletnica

Božji služabnik in Prešernov pranečak

Letos se ob dveh obletnicah spominjamo nadškofa Antona Vovka (1900–1963), ene najbolj markantnih slovenskih osebnosti dvajsetega stoletja: minilo je že sto let od njegove nove maše in šestdeset let od njegove smrti ...

MIHA NAGLIČ

Obe obletnici so prav v teh majskih in junijskih dneh in tednih počastili nadškofovi rojaki v župniji Breznica. S številnimi dejanji, od pohodniških do verskih. Naštejmo le nekatere: prvi romarski pohod po Vovkovi poti (Tržič–Brezje–Vrba–Breznica), pogovorni večer o Vovkovem življenju in delu, Predvajanje filma Goreči škof, literarni večer s Pavlom Ravnohribom in Gregorjem Čušinom, petje duhovniškega okteta Oremus pri sveti maši in po njej, celodnevno češčenje, sklepna slovesna sveta maša ... Prirediteljem in izvajalcem tako bogatega programa velja vsa pohvala.

Kako je živel in delal

Sicer pa povzemimo na kratko Vovkovo življenje in delo. Rodil se je 19. maja 1900 v Vrbi, umrl 7. julija 1963 v Ljubljani. »Rodil se je v župniji Breznica, kot deveti (zadnji) otrok očetu Jožefu in materi Mariji, roj. Debelak. Njegova stara mama (Mina) je bila sestra dr. Franceta Prešerna (1800–1849), zato je Anton

kot Friderik Baraga, ki je bil prav tako kaplan v Metliki (1828–1830). Leta 1940 je bil Anton Vovk imenovan za ljubljanskega stolnega kanonika z namenom, da s časom prevzame mesto rektorja bogoslovnega seminarija v Ljubljani. Po letu 1941 je pomagal tudi duhovnikom beguncem, ki so se zaleteli v Ljubljansko pokrajino iz nemškega okupacijskega območja. Julija 1944 je slavil zlato mašo Vovkov rojak in župnik v pokoju F. S. Finžgar. Finžgar se je enaindvajset let prej udeležil Vovkove nove maše in vodil akcijo za odkup Prešernove in Vovkove rojstne hiše za slovenski narod. Kanonik Vovk pa je bil zlatomašni pridigar v ljubljanski trnovski cerkvi. Iste leta je Anton Vovk postal rektor bogoslovnega seminarija, junija 1945 pa je zaradi aretacije generalnega vikarja Ignacija Nadraha prevzel vodstvo ljubljanske škofije. 29. septembra 1946 je bil imenovan za ljubljanskega pomožnega škofa, 1. decembra 1946 je bil posvečen v škofa, 17. septembra 1950 pa imenovan za apostolskega administratorja ljubljanske škofije s pravicami rezi-

Nadškof Anton Vovk je bil velik človek tako po telesu kot po duhu. Na sliki v župniji Dole pri Litiji, kamor je prišel birmat, 17. maja 1953. / Foto: Nadškofijski arhiv Ljubljana

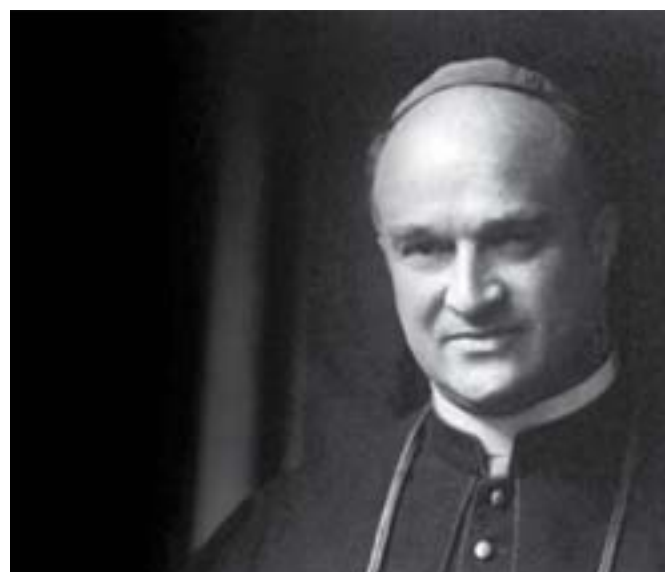
zdravniško oskrbo pa so mu omogočili šele po povratku v Ljubljano čez več ur. Preživel je hudo poškodovan, posledice je čutil do konca življenja. Po smrti Rožmana v ZDA je bil Vovk 26. novembra 1959 imenovan za ljubljanskega škofa. Papež Ja-

tudi vse, katerim sem brat po veri in krvi. Izmed devetih otrok sem ostal najmanjši, ko sta mi v zgodnji mladosti umrla oče in mati. Mater sta mi nadomestili z vso ljubeznijo obe sestri, očeta mi je pa nadomestil slavni Prešernov rod, iz katerega izhajam.

tem, kako so ga 20. januarja 1952 na železniški postaji Novo mesto polili z bencinom in zažgali, je bilo že veliko napisanega. Bralci, ki nimajo dostopa do zadevnih publikacij, si lahko podroben opis tega sramotnega dejanja preberejo na spletu,

Obžalujemo in ostro obsojamo vsa brezpravna in nasilna dejanja, zlasti dejanja 'črne roke', ki smo jo vedno obsojali.«

Navedimo še njegove besede, ki so kot nekakšna duhovna oporoka. Izrekel jih je na proslavi petstoletnice lju-

Nadškof Anton Vovk (1900–1963), Prešernov pranečak in gorenjski rojak / Foto: Wikipedija

Vovk ležal v isti zibelki kot dr. France Prešeren. Oče Jožef in mati Marija sta umrla v njegovi rani mladosti. Dva razreda osnovne šole je naredil v Breznici, druge v Kranju, kjer je obiskoval tudi gimnazijo. Leta 1917 je vstopil v malo seminarijske v Škofovskih zavodih v Šentvidu, pozneje pa v ljubljansko seminarijsko. 29. junija leta 1923 ga je škof Jeglič posvetil v duhovnika. Kot kaplan je služboval v Metliki (1923–1926) in v Tržiču (1926–1928), kjer je bil potem imenovan za župnika (1928–1940). V Metliki je stanoval v isti sobi

dencialnega škofa. Od leta 1951 do 1961 je upravljal tudi slovenski del reške in od leta 1951 do 1955 slovenski del tržaško-koprske škofije. Komunistična oblast ga je psihično in fizično trpinčila, čeprav med vojno ni sodeloval z okupatorji in je bil narodno zaveden. Vztrajno si je prizadeval, da bi oblast spoštovala ustavni položaj cerkve ter opustila preganjanje in prizadevanje krivic. Pod vplivom politične propagande so ga 20. januarja 1952 v Novem mestu, kjer naj bi blagoslovil orgle, polili z bencinom in ga zažgali,

»Prešernov in moj rojstni dom, z bližnjim sosedom sv. Markom, je kar simbol našega naroda. Po duhovnikih označuje vernost naroda, po pesniku lepoto naše slovenske besede.« (Anton Vovk)

nez XXIII. je ljubljansko škofijo 22. decembra leta 1961 povzdignil v nadškofijo in tako je Vovk postal nadškof ljubljanske nadškofije. V grobu leži poleg nadškofa Bonaventure Jegliča, ki ga je birmal in posvetil v mašnika. 13. maja 1999 je bil izdan škofijski odlok o začetku postopka za njegovo beatifikacijo. S tem je nadškof Vovk dobil naziv Božji služabnik, leta 2007 pa je bilo gradivo predano kongregaciji za zadeve svetnikov v Vatikanu.« (Vir: biografija Antona Vovka v spletnem biografskem leksikonu Obrazi slovenskih pokrajin, avtorica Nina Jamar.)

Ko so Vovka slovesno posvetili v pomožnega škofa v ljubljanski stolnici 1. decembra 1946, je posebej pozdravil svoje domače. »Končno pozdravljam svoje domače in sorodnike, kakor

V Ribčevi hiši v Vrbi sta se rodila dva velika Slovenca: pesnik France Prešeren in nadškof Anton Vovk. / Foto: Gorazd Kavčič

/.../ Prešernov in moj rojstni dom, z bližnjim sosedom sv. Markom, je kar simbol našega naroda. Po duhovnikih označuje vernost naroda, po pesniku lepoto naše slovenske besede. Naj naš narod ohrani vernost očetov in brez brežbožnih primesti, pravo narodno zavest! To bo vedno moja molitev.« (Vir: Anton Vovk, V spomin in opomin, 2003.)

Bil je goreč pastir

Ko rečemo goreč pastir, je to res tako v prenesenem kot v dobesednem pomenu. O

v članku na Wikipediji z naslovom Zažig Antona Vovka. Sicer pa je bil Vovk prvi med najvišjimi slovenskimi kleriki, ki so priznali sokrivdo Cerkev za medvojno dogajanje in to dejstvo tudi obžaloval. Že 11. julija 1945 je dejal: »Resnično obžalujemo, da so napake v usodni dobi okupacije in revolucije zagrešili tudi nekateri duhovniki in nekateri katoličani. Take krivde je v tistem času mogoče razumeti, a je ni mogoče docela opravičiti. Taka ravnanja je povzročil strah pred brezboštvo.

bljanske nadškofije 8. in 9. septembra 1962. »V petsto letih se je marsikaj spremenilo: družbeni in politični razvoj je šel svojo pot in se slednjič pri nas ločil od Cerkve. Ob tej cerkveni slovesnosti bi rad poudaril, kako zelo želimo, da bi taka ločitev ne pomenila sovražnega razmerja, da bi namreč mogli vedno najti pot pravega sožitja. Še zmeraj smo namreč z vso dušo prepričani, da je samo globoko etično oblikovan človek zanesljiv in dober državljan in koristen ud družbe.« Ni kaj dodati.

Jaz, midva in mi

Invazivke

MOJCA LOGAR

profesorica geografije
in zgodovine

Invazivke so tujerodne rastlinske in živalske vrste, ki so v naše kraje prišle kot slepi potnik, nepovabljeni gost in nam predstavljajo nadlogo. Izpodrivajo in kradejo prostor domačim rastlinam. Najpogosteje se širijo po »nikogaršnji zemlji« – ob potokih, železniških tirih, cestah. Mestne oblasti, strokovne organizacije in posamezniki izvajajo veliko akcij, vabijo prostovoljce, da bi pomagali očistiti to nadlogo, vendar se zdi, da so precej bolj vztrajne rastline in živali pri svojem razraščanju

kot ljudje pri njihovem zatiranju in iztrebljanju. Njihova dvojna vloga je v tem, da so to rastline, ki cvetijo pozno v jeseni in čebelam zelo podaljšajo pašo. Precej let so potrebovali čebelarji in druga stroka, da so se uglasili na isto noto – tovrstne rastline je treba iztrebljati. Za pozno jesensko pašo čebel danes intenzivno sadijo ajdo, ki je hkrati tudi naravno gnojilo. Za vse to je potreben čas in veliko ozaveščanja, opozarjanja, spodbud. Najbolj nadležna tovrstna rastlina je japonski dresnik. Njegovi cvetovi so beli, stebela olesnela, podobna bambusu. Razmnožuje se z vsakim svojim delom, s korenino, stebлом, listi in cvetovi. Pri puljenju je tako rastlino treba zažgati, sicer jo le razmnožujemo. Naslednja je žlezava nedotika, ki cvete vijolično. Njeni cvetovi so kot super top, saj veter lahko semena raznese tudi do dvajset metrov stran.

Ljudje, ki skrbimo za naravo, smo pogosto malo čudni.

To lahko izpulimo in pustimo na tleh. Kanadska zlata rozga ima lepe rumene cvetove. Vse so zelo medovite. Na Norveškem smo opazili, da je imela agronomka na svojem vrtu kanadsko

rozgo. Začudeno smo jo vprašali, kako to, saj je vendar invazivna rastlina. Tam še ni ušla iz nadzora, z vrto, zato jo je dobesedno gojila v vrtu, saj je bila odlična paša za njene čebele. Iz japonskega dresnika lahko izdelamo marsikaj. Rastline imajo tudi zdravilne učinkovine – zmanjšujejo krvni tlak, holesterol, pomagajo pri hujšanju. Z dijaki smo izdelali bombone iz japonskega dresnika, barvali so tekstil. Barve so bile v pastelnih odtenkih od rjave do zelene in rožnate, odvisno kateri del rastline so uporabili. Naredili smo energetske ploščice, izdelali so papir, skuhalo marmelado ... Ko sem se v Prekmurju ob Muri vozila s kolesom, sem zavila proti Muriši. Ko pridemo v najbolj vzhodno vas v Sloveniji, Benica, se začne Murska šuma in Muriša – mrtvice reke Mure. Največja vrednota tega okolja je raznolikost rastlin in živali. V resnici je tam nepregledna količina žlezave nedotike. Sama vijolična barva te nadležne rastline. Kmalu opazim nakladne čebelje panje. Več kot sto jih je bilo. Nameščeni so bili ob cesti. Jaz imam najraje kostanjev ali hojev med. Ob potoku v naši vasi pulim invazivke. Ljudje, ki skrbimo za naravo, smo pogosto malo čudni. Tako pač je.

Dvojčki

JANEZ LOGAR

zakonski in
družinski terapevt

Nama so bili dvakrat dani dvojčki. Ob prvi napovedi njunega prihoda sva bila presenečena (celo euforična), drugič zaskrbljena (skoraj šokirana), ker sva vedela, kaj naju čaka. Opremo od prvih dvojčkov sva prodala, češ kaj pa nama bo. Nato sva vse še enkrat kupila. Kaj pa naj bi storila? Z veseljem pa sva vse sprejela; bilo je naporno, danes je veselje obilno. Dela je bilo vedno dvojno, zadovoljstva pa tudi, če se odločiš, da imaš otroke rad.

Prejšnji teden smo pisali o pomenu iskanja avtentičnosti, pristnosti svoje poti, ki jo mora vsak otrok najti. In kako zelo je pomembno, da starši znamo to otrokom

omogočiti. Kako pa je pri dvojčkih? Ali jih vzgajati kot eno osebnost ali od začetka kot dve osebnosti? Pred petdesetimi leti in več je prevladovalo prepričanje, da je treba dvojčke vzgajati kot eno osebnost in jih obravnavati kot eno entiteto. Ta pristop je bil znan kot enakost vzgoje (ang. twinning). Ideja je bila, da se dvojčka obravnavata kot eno, da se ohranja njuna enotnost, skupen razvoj in povezanost – kupovali so jima enake obleke, spodbujali so ju v enake aktivnosti, vpisovali v iste šole, imela sta iste prijatelje. Namen takšnega pristopa je bil zagotoviti, da se dvojčka počutita enakovredno, prepričati rivalstvo in spodbujati medsebojno podporo.

Z leti se je pogled na vzgojo in iskanje avtentičnosti dvojčkov zelo spremenil. Dvojčka od prve sekunde spočetja bivata skupaj v materinem trebuhu. Njuna povezanost je posebna in edinstvena, tako zelo biološka. Njuna povezanost pogosto močno vpliva na njuno življenje. Med njima se razvije močna čustvena vez, pogosto se dvojčki najprej obrnejo na brata, sestro dvojčico kot na partnerja. Pogosto vzpostavijo posebno komunikacijo. Spomnim se, da je naš par dvojčkov pred govorom razvil posebno vrsto

čebljanja, ki sta jo razumeli le oni dve.

Stroka je začela ugotavljati, pisati, izobraževati, da sta dvojčka dve ločeni osebnosti. In da je smiselno spodbujati njuno individualnost.

Dvojček je samostojna osebnost

Vsak ima svoje talente, interese, cilje. Celotno dvojčki niso enaki v svojih sposobnostih. Zelo normalno je, da je na določenih področjih en dvojček bolj sposoben. Če bi jih želeli siliti v enakost, naredimo dvojno škodo – enega zatremo, drugemu onemogočimo razvoj. Zato jim starši moramo omogočiti individualno pot, čeprav to pomeni za starše dodaten čas in trud. Dobro je, da jih spodbujamo k individualnosti, njihova težnja k skupnemu času jih tako ali tako po naravni poti veže skupaj (morda z leti še bolj). Hkrati pa moramo starši dvojčkov spoštovati njuno posebno povezanost.

Še najlažje bomo vzgajali dvojčke ali »enojčke«, kadar si bomo vzeli čas zanje, se z njimi smejali in jokali, veselili in prepirali. Takrat otroci dobijo t. i. varno navezanost. To pomeni, da vedo, da so staršem pomembni, kar bodo nosili s seboj vse življenje.

V svetu tišine (1)

MAJA BERTONCELJ

raznolikost
in vključevanje

Po klasifikaciji Svetovne zdravstvene organizacije je gluhotna ena najtežjih invalidnosti. S tem se strinja tudi Boris Horvat - Tihi, predsednik Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj.

Gluhotna ena najtežjih invalidnosti

»Mislim, da ta klasifikacija še kako drži in se z njo tudi povsem strinjam – predvsem zato, ker gluhotna ni samo, da človek ne sliši, ampak posledično povzroča ogromno drugih psihosocialnih težav, kot je na primer izključenost iz družbenega in socialnega okolja, kar še toliko bolj poudari osamljenost. Izguba sluha je tudi najpogostejši razlog za demenco, depresijo in druga psihosocialna obolenja. Še posebno boleče je področje izobraževanje oziroma nedostopnost izobraževanja, kar posledično pomeni slabša delovna mesta, slabše pokojnine in slabši socialni položaj. Moje osebno mnenje

je, da je to, kar se trenutno dogaja v izobraževalnem sistemu, nacionalna sramota, ki ne more biti v ponos socialni državi. Kot predstavnik civilne družbe in predsednik društva zelo zaskrbljeno spremljam in gledam, s kakšnimi težavami se srečuje današnja mladina. Stopnja pismenosti je zelo slaba, kar posledično pomeni slabšo konkurenčnost na trgu dela. In ravno zaradi pomanjkljivega izobraževalnega sistema imamo v društvu toliko več dela z uporabniki, saj zaradi komunikacijske ovire vsak socialni problem najprej obravnava strokovna služba društva in ga nato po potrebi rešujemo skupaj s pristojnimi javnimi službami,« poudarja.

Zgodba Borisa Horvata

Boris Horvat - Tihi se z naglušnostjo spopada že celo življenje. »Kot se spominjam, sem že v otroških letih imel določene težave pri nekaterih otroških igrah, ampak takrat moja izguba sluha

Boris Horvat - Tihi / Foto: Gorazd Kavčič

še ni bila tako velika. Težave so se nadaljevale v osnovni in srednji šoli, a nihče temu ni posvečal večje pozornosti, niti v šoli niti doma, pravih informacij ni bilo, saj takrat

pri angleščini in šele kasneje sem izvedel, da je tuj jezik problem za vse naglušne,« se spominja.

Sam rad reče, da je pri njem zatajil sistem. »Že v

»Vzdevek Tihi so mi naredili prijatelji samo zato, ker v družbi običajno nisem slišal vsega, kar se pogovarjajo, in sem bil rajši tiho, kot pa da bi se osmešil s kakšnim vložkom povsem izven konteksta.«

še ni bilo spleta, meni se je pa tudi zdelo vse skupaj še nekako normalno. Če je na primer učitelj govoril dovolj jasno in razločno, nisem imel nobenih težav, sem pa imel na primer stalne težave

prvem razredu bi moral kdo opaziti moje težave in me napotiti po slušni aparat in bi v izobraževanju imel precej manj težav. Šele po srednji šoli so mi na zdravniškem pregledu pred služenjem

vojaškega roka v nekdanji JLA ugotovili resno izgubo sluha. Kljub temu so me poslali v Sarajevo z oceno 'omejeno sposoben', kar je pomenilo, da sem bil oproščen streljanja in straže. Služil sem v generalštabu pri raznašanju pošte,« pove Boris Horvat, ki ima vzdevek Tihi. Ni treba ugihati, zakaj. »To izhaja ravno iz tega obdobja pred mojim prvim slušnim aparatom. Vzdevek Tihi so mi naredili prijatelji samo zato, ker v družbi običajno nisem slišal vsega, kar se pogovarjajo, in sem bil rajši tiho, kot pa da bi se osmešil s kakšnim vložkom povsem izven konteksta, kar se dogaja večini naglušnih, ker vedno ugibamo in razmišljamo, kaj je kdo povedal ...« je pojasnil. Skozi odraščanje z naglušnostjo je povsem spontano postal pravi strokovnjak za branje z ustnic, kar je še posebej ugotavljal v času covid-19, ko je bilo obvezno nošenje mask. »To je bil dejansko komunikacijski šok za vse osebe z izgubo sluha, saj jim je bilo vzeto oziroma onemogočeno zelo pomembno orodje za sporazumevanje.« (Se nadaljuje)

Tunjiške zgodbe (42)

Komovčev Jože je bil v Normandiji, 1. del

IVAN NOGRAŠEK

Mnogih, ki bi lahko še kaj povedali o hudih in tudi zanimivih doživetjih med vojno, danes ni več. Zato sem še pred časom poprosil soseda, ki je bil še eden izmed zadnjih, ki je kar pet let nosil različne uniforme, da pove svojo pestro zgodbo, ki jo je doživljal križem krašem po Evropi. Zapisal jo bom, da jo bo lahko prebral še kdo.

»Začelo se je z mojimi rosnimi 18 leti, leta 1942, ko so nas mobilizirali v 'Hitlerjugent'. Takrat me je zgrabilo kolesje vojnega stroja in me povleklo s seboj, ne da bi se iz njega mogel kakorkoli rešiti. Takoj so nas poslali plest bodečo žico za mejo, tam nekje izza Škofje Loke pa proti Bohinju. Takoj zatem

je sledil poziv na nabor v nemško vojsko. Po vpoklicu so nas odpeljali v Avstrijo na 'Arbeitsdienst' za tri mesece. Ko so ti meseci potekali, so nam naročili, naj pišemo domov za civilne obleke, da bomo šli domov. Ko smo se preoblekli, nas niso pustili domov, ampak na Poljsko v Breslav, kjer so nas takoj spet preoblekli v nemške vojaške uniforme, morali smo položiti prisego. Postrojili so nas v vrsto in smo se po vojaško prešteli – prvi, drugi. Prvi smo se postavili desno, drugi pa na levo stran. Desni smo dobili ukaz za fronto v Franciji, levi pa za Rusijo.

Tako sem se znašel v enoti 18 Slovencev in dveh Poljakov na zahodu Franciji – v Normandiji. Tam smo vežbali in vežbali pod komando 'oberlajtnanda'. Nešteto krat sem bil kaznovan s kazenskim tekom, ker pri pozdravljanju nisem pravilno stegnil prstov na desni roki. Končno sem se toliko naučil nemško, da sem mu dopovedal, da sem kot otrok vtaknil roko v slamo-reznicu, ki mi je poškodovala in skrivila prste. Ko smo korakali, je oficir poleg nas jahal na konju. Vedno je hotel, da smo peli, in ker drugega nismo znali, smo peli slovensko. Kmalu pa smo začeli trdo delati na obali Rokavskega preliva, kjer so že pričakovali, da bodo Američani

in Angleži najverjetneje naredili desant na Normandijo. Zabijali smo ošiljene hrastove kole. Vsak drugi kol pa ni bil ošiljen, ker je bila na njem nastavljena 'pešadijska' mina, povezana z žico. Delali smo lahko le osem ur, potem pa je nastopila več metrov visoka plima in smo se morali za osem ur umakniti. Vmes pa so nas Angleži redno bombardirali. Ko je padla težka letalska bomba na obalo ali bližnjo cesto, je bila jama tako velika, da smo jo komaj v enem dnevu zasuli. Tako je bilo dela več kot preveč. Približeval se je vsem znani dan D – 6. junij 1944. Začela se je velika gneča na obali Normandije: 18.000 vojakov, 2.300 ladij, 8.000 letal, vse to se je gnetlo na enem mestu proti nemški vojski. Preživeli smo se umikali proti Belgiji. Čim prej smo se hoteli prebiti čez most na reki Seni. Preden pa smo most dosegli, je bil ta že porušen. Sam sem odvrnil orožje in brezčutno hodil po cesti. Čakal sem, da me zadenejo in bo pekla konec. Povsod so ležali mrtvi vojaki, krogle pa so kar deževale, ne vem, zakaj mene ni zadelo. Zatekel sem se v neki svinjak, pojedel sem zadnjo konzervo, ki mi je še ostala. In čakal na ne vem kakšen konec. Tam so me ujeli.«

(Se nadaljuje)

Vaš razgled

Bližajo se počitnice, ko bodo otroci dali šolo malce na stran. Več časa bodo lahko posvetili gibanju, ki pomembno vpliva na njihov celostni razvoj. Za tiste, ki so že med letom zelo aktivni, to zagotovo ne bo težava. So motivacija drugim. Bolje pripravljeni se podajo tudi na tekmovanja. V poletnih mesecih bo kar nekaj priložnosti za to. Fotografija je s 5. Teke na Stari Ljubelj – Juretovega memoriala, na katerem je na krajši progi zmagi naproti hotel Medvoščan Tone Šušteršič. Veliko otrok bo jutri teklo v Škofji Loki. M. B. / Foto: Tina Dokl

Slovenska košarkarska reprezentanca se že intenzivno pripravlja na prihajajoče svetovno prvenstvo, kar pa ne pomeni zgolj priprav na košarkarske preizkušnje s tekmeči, temveč tudi na gruče navijačev, ki že nestrpno pričakujejo svoje favorite. Naši asi so na srečo že vajeni deljenja avtogramov, številnih fotografiranj in selfijev, ki si ga je ob boku Jaka Blažiča zaželel tudi tržiški župan Peter Miklič. N. T. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Brelih ali Veselko, 2. del

TINO MAMIC

Priimek je ohranjen tudi kot hišno ime pri Brelih ali pri Brel'h: v Lescah na Letališki ulici, v Slovenskem Javorniku in na Brezjah.

Po Brelihu se imenuje tudi plezalna smer na Vršiču. Leta 1968 sta ji dala ime Rudi Brelih in Mitja Košir: Košir-Brelihova smer.

Zanimiv pojav s priimkom najdemo v Mariboru. Tu so ga pred prvo svetovno vojno ponemčili v priimek Bröhlich. Ta priimek sicer

ne obstaja nikjer na svetu, razen v ponemčenem Mariboru, kar daje priimku Brelih še dodatno izvirnost.

Zanimivo, da najdemo Frelihe tudi na Vipavskem. Ne ve se še, ali so v sorodu samo s tirolskimi ali tudi z gorenjskimi Frelihali Brelihi. Vsekakor pa vemo, da je prvi Frelih v Vitovše ali Otošče, vas na skrajnem vzhodnem robu doline, prišel pred letom 1600. Prvi vpis je namreč v poročni matični knjigi iz leta 1615. Čeprav rodbina ni bila tako zelo številna, pa najdemo potomce precej

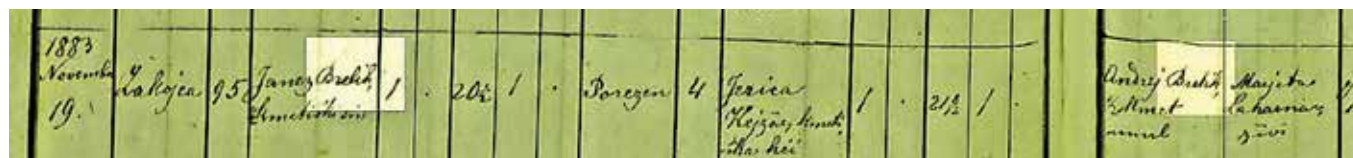
daleč, na Dolenjskem. Tja je bil kot duhovnik poslan Matej Frelih (1828–1892). Vihrav in humoren človek, član narodne straže iz 1848, lahkotni pesnik, urednik in publicist, je med svojimi psevdonimi uporabil tudi priimek Vesel. Kot župnik je na Premu zgradil župnijsko cerkev, pa tudi sicer je ogromno gradil. V Trebnjem je bil dekan, in ko je umrl, mu je cerkveni časopis Zgodnja danica posvetil kar prve štiri strani.

Danes najdemo na vinskih etiketah Vinske kleti Frelih

iz Šentruperta pri Trebnjem upodobljeno cerkev. Lahko bi kdo pomislil, da je Matej svoj rod in trto ponese iz Vipavske doline v dolino Mirne. In prav bi imel. Matej (ali Matevž) je namreč k sebi povabil nečaka Jožefa Freliha za oskrbnika in nečakinjo Marijo za gospodinjjo. Prav Frelihovi so ob reki Mirni zasadili velik, sodoben vinograd. In njihovi potomci so prvi dolenjski cviček natočili v buteljko. Poimenovali so ga Cviček od fare. Sledila je prva dolenjska penina, Penina od

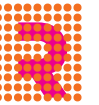
Nagrobnik družine Brelih v ameriškem Ohiju in vojaška kartoteka Antona Breliha, rojenega v Škofji Loki leta 1887, ki se je leta 1907 preselil v ZDA.

Poroka Janeza Breliha iz Zakojce in Jerice Kejžar s Porezna v Sorici kaže, da pred poldrugim stoletjem visoke gore med dolinami niso predstavljale velike prepreke pri selitvah in ženitvah. Knjiga je v Nadškofijskem arhivu Ljubljana (P 1849–1888 Sorica, zv. 3, str. 29).

fare. Jožefov vnuk Josip Frelih je zaslovel kot industrialec, njegov sin Franc Frelih

pa je lastnik cele vrste podjetij in je trenutno 16. najbogatejši Slovenec.

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Vsega bo dovolj, v začetku tedna bo veliko energije, strasti in uživanja, konec tedna se lahko vse obrne v nasprotovanje in ovire na vsakem koraku. Zdaj ko veste za to, si vzemite nekaj trenutkov za vdih in umiritev in šele potem nadaljujte.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Precej se boste ukvarjali s financami oziroma zadevami, ki so posredno vezane na finance, kot je na primer služba, poslovne obveznosti. Zadeve bodo precej optimistične, vendar pa naj vas nič ne zavede tako, da bi sprejemali življenjske odločitve.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Dotok energije bo tako močan, da se boste počutili nepremagljive. Ker se bližajo dopusti, boste pripravljene opustiti nekatere rutine za nekaj več zabave in sproščenosti, vse skupaj pa se bo odražalo na vaši zunanosti.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Intucija in se vam bo oglašala še bolj kot po navadi in veliko se boste zadrževali v svojem notranjem svetu. Dovolite si malce sanjarjenja in poskusite to vnesti v vsakodnevno življenje v obliki novih ciljev – predvsem na področju razvijanja sebe.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Razganjalo vas bo od družabnosti in ne bo minil dan, da ne bi bili v družbi prijateljev, sosedov in drugih bližnjih. Ta občutek za socializacijo in druženje vam bo ponovno, kot že tolikokrat, prispeval k splošnemu napredovanju.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Tudi vam bodo preglavice povzročala rutinska opravila, saj jih boste z lahkoto zamenjali za kaj bolj sproščujočega in razveseljujočega. In medtem ko boste v tem lahkotnem obdobju, boste nehote tudi sprožili nov začetek.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Radovednost in ukaželjnost vas bosta spodbujali, da se boste lotili učenja novih veščin, spoznavanja novih ljudi ali pa boste pristopili k rezervaciji novih potovanj. Vse skupaj vam bo mentalno zelo koristilo, zato kar pogumno.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Kar nekako se ne morete »odlepiti« od finančnih zadev v svojem življenju. V začetku tedna boste dobili dobre novice, najpomembnejše pa je to, da bo sedaj čas, da razmislite, kako in kaj na tem področju, saj preveč energije porabite za razmišljanje.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Posvečali se boste boljši polovici oziroma bližnjim osebam in v tem neznansko uživali. Vse to druženje in ukvarjanje z drugimi vas bo tudi zapeljalo v drzno razmišljanje o spremembah in izboljšavah, ki jih lahko uvedete na tem področju.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Obveznosti se bodo povečale in vam črpale energijo in voljo. Trenirajte in jasno in glasno recite ne, ko boste čutili, da vas nekdo vleče v smer, v katero si nikakor ne želite. Navsezadnje tudi vi nimate neomejene količine energije.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Tokrat vas bo presenetil dotok optimizma, ki vam bo vtilil novih moči in hkrati spodbudil rast idej in kreativnosti. Če sarkoli že se boste lotili, imejte v mislih, da nimate neomejenih finančnih zmožnosti, da bi uresničili vse želje.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Uspelo vam bo zaključiti projekt, s katerim se ukvarjate že nekaj časa. Vse skupaj vam bo dalo nove energije in usmerili jo boste v svoje okolje, bodisi v odnose z najbližjimi bodisi v urejanje svojega gnezda. Karkoli že bo, ne pretiravajte.

PREMOSTITVENA PRILOŽNOST...

TA JE DOBRA

Najhitrejši oče

Trije najstniki se pogovarjajo, kdo ima najhitrejšega očeta. Prvi reče: »Moj oče ustrelji s fračo, steče naprej in ujame kamen.«

»To ni nič,« pravi drugi. »Moj oče ustrelji s pištolo, steče za metkom in ga ujame.«

»Vse to ni nič v primerjavi z mojim očetom. On dela na občini.«

»Ja, in – kakšno zvezo pa ima to s hitrostjo?« se čudita prijatelja.

»Ima, ima. Ob sredah na občini delajo do petih, on je pa že ob enih doma.«

Ventilator

Mirko in Slavko ukradeta helikopter. Po desetih minutah strmoglavita v jezero. Reševalci najdejo črno skrinjico in prisluhnejo.

Mirko: »Slavko, Slavko!«

Slavko v hrupnem helikopterju: »Kaj je, Mirko?«

Mirko: »Daj, ugasni že ta ventilator, mene že 'ornk' zebe.«

Bomba

Blondinki se sprehajata po obrežju reke in najdeta dve ročni bombi.

»Odnosiva ju na policijo!« reče prva.

»Kaj pa, če ena bomba eksplodira?« vpraša druga.

»Bova pa policistom rekli, da sva našli le eno!«

Izpit

»Videti ste zelo živčni,« reče profesor študentu na izpitu.

»Vas je strah mojih vprašanj?«

»Ne, strah me je mojih odgovorov.«

LAŽJI SUDOKU

6	8		7		2		
	5		8	9		1	3
4		1	6		3	5	
		6				9	5
	1						2
8	2	5				3	
		4	5		8	7	2
9	6			4	7		3
		2			1		8

Rešitev:

9	9	1	6	2	2	1	1
5	6	1	7	2	8	9	8
2	6	2	9	5	7	6	1
1	9	6	7	1	8	7	2
7	2	1	8	9	6	6	2
2	5	2	8	1	9	7	5
9	6	7	2	9	1	6	7
6	1	9	7	8	7	9	2
6	7	2	9	1	2	6	9

TEŽJI SUDOKU

5	2	6	4	8	9			7
		1						
	8				6	4		5
			3			8		
7								4
		8			7			
9		4	8					3
						7		
1			7	4	2	9	5	

Rešitev:

9	9	6	2	7	2	6	9	1
9	7	1	6	2	5	8		
1	6	2	9	8	7	4	6	
6	9	2	6	1	8	7	2	
7	2	1	8	9	6	6	2	
6	2	9	7	6	9	1	9	
9	6	7	2	9	1	6	7	
6	1	9	7	8	7	9	2	
6	7	2	9	1	2	6	9	

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

61. ČIPKARSKI DNEVI V ŽELEZNIKI

61ST LACE DAYS IN ŽELEZNIKI

RAZSTAVE ČIPK

KULTURNI PROGRAM

KLEKLJARSKA USTVARJALNICA ZA OTROKE

PRIKAZ KOVANJA ŽEBLJEV

BOGAT SREČELOV

KLEKLJARSKO TEKMOVANJE

VESELICE

ŽIV ŽAV ZA OTROKE

LOVSKI PROGRAM

KLEKLJANJE NA PROSTEM

29.6.-2.7.2023

Vabi vas Turistično društvo Železniki • www.td-zelezniki.si • [f](https://www.facebook.com/tdzelezniki) [ig](https://www.instagram.com/tdzelezniki)

GORENJSKI GLAS	GLASILO USTANOVE, BILTEN	JAPONSKA TEHNIKA UREJANJA CVETLIC	IGRALEC CRUISE	POLDRAG KAMEN	GODRNJAV CLOVEK	IMAMOV URAD	MESTO IN PROVINCA V ŠPANIJI	ZMAGOVALEC	60 MINUT	GOSTIJA	GRŠKI JUNAK, AJAS	AMERIŠKA IGRALKA (NITA)
SLOVENSKI PISATELJ (V.Z.)					8							
UPORABA MATEMATIKE V EKONOMIJI												
OBLIKA IZOBRAZEVANJA							ARALSKO JEZERO					5
TOM BERENGER			ODPRTO OGNJIŠČE				10		IGRALEC BOGATAJ	NUŠA DERENDA	PISATELJ TAVČAR	
SVETIŠČE			OČESNA VOTLINA									
PALEC, COLA												DALJAVA, RAZDALJA
POSODA ZA SMETI												NEKDANJI ŽGALEC APNA
ARETE ARILJE ASINARA IRTIS LERIDA	PORAST	REKA V SIBIRIJI										
PEVEC JUNKAR		VRLINA, KREPOST										
ČAROVNIK, CARODEJ					3							
SESTAVIL: F. KALAN	KONSTANTA	TIPKANO BESEDILO	ČEŠKA PRITRDILNICA	VLADO KRESLIN	UMETNOSTNI SLOG	GRŠKI PESNIK, ARATOS	IGRALEC SERBEDŽIJA	GORENJSKI GLAS	LETOVIŠČE V BELGIJI	LIKER IZ MARASKE	KEM. ELEMENT (Ta)	
ARHITEKT (STAR.)												
PEVKA KOVAČ												
VULKAN NA FILIPINIH	7			KOTNA MERA								
LIDIJA KODRIČ				TOALETNI IZDELEK								
RIMSKA PROVINCA V ALPAH												
MADŽARSKA REKA, IPOLY												
ŽIVO-SREBROV SULFID												
JUDOVSKI KRALJ				KOCINA								

Tri enake nagrade: termovka za čaj, steklenička za vodo in pripomoček za »pozabljive«

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do petka, 23. junija 2023, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13			

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00
Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtda do 11. ure!
Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630,
www.rozmanbus.si

STRUNJAN: 13.–18. 10., **BERNARDIN:** 12.–15. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE:** 22.–27. 10., **MORAVSKE TOPLICE:** 24. 9.–1. 10., **RADENCI:** 24. 9.–1. 10., **MADŽARŠKE TOPLICE:** 2.–6. 10., **MEDŽUGORJE:** 14.–16. 10., **BANJA VRUČICA S SARAJEVOM:** 27.–30. 10., **BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI:** 24. 9.–1. 10., 26. 9.–3. 10., 1.–8. 10., 18.–25. 10., 21.–28. 10., 23.–30. 10., **POTEPANJE PO BOSNI:** 9.–13. 10., **DUGI OTOK, OREBIČ, KORČULA – VEČ TERMINOV.**

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki **Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.**

PRIREDITVE

Praznik Društva upokojencev Naklo

Naklo – V petek, 16. junija, ob 20. uri bo v Osnovni šoli Naklo slovesna prireditve v počastitev 70-letnice Društva upokojencev Naklo. Nastopili bodo folklorna skupina društva s pevci in godci, Folklorna skupina Podkuca, glasbena skupina Rokovnjači, Zdravka in Brane Klančnik ter Ženski pevski zbor Dupljanke. Na slovesnost so vabljeni ne le članice in člani društva, pač pa vsi občani.

Srečanje z našo kulturno dediščino

Zgornja Bela – Zadnji pogovorni večer v tej sezoni bo Ivka Sodnik pripravila v Tomaževi kajži na Zgornji Beli, kjer bo gostila ljubiteljskega etnologa Tomaža Rehbergerja, restavradorja Roka Valjavca ter zgodovinarke in etnologinjo Polono Zalokar. Dogodek, posvečen spoznavanju arheoloških, umetnostnozgodovinskih, arhitekturnih in etnoloških spomenikov občine Preddvor, bo v soboto, 17. junija, ob 19. uri.

Na Suhi bo slovesno

Škofja Loka – Ob 1050-letnici loškega gospostva bo to nedeljo, 18. junija, slovesno na Suhi. Obletnico bodo počastili s sveto mašo ob 9.30 z gostom prof. Francijem Petričem. Po maši se bo slovesnost s programom za otroke nadaljevala pred cerkvijo.

Velika konjeniška prireditev

Dolenja vas – V nedeljo, 18. junija, bo v Dolenji vasi tradicionalna Velika konjeniška prireditve, ki poleg različnih disciplin spretnostnega jahanja (za otroke in odrasle) vključuje tudi predstavitev kasačev in starih običajev. Pogumni se bodo lahko preizkusili na rodeo biku, otroci v šoli jahanja, na ogled bo

mini živalski vrt, po 17. uri bodo obiskovalce zabavali Raubarji. Prijave za tekmovanje, ki se bo začelo ob 13. uri, bodo zbirali do 12.30. Vstopnine ni, za več informacij sta na voljo Rok na 040 900 489 in Tina na 041 225 238.

Ob stoti obletnici rojstva Ivana Hribovška

Radovljica – V ponedeljek, 19. junija, bo spominski večer ob stoti obletnici rojstva pesnika Ivana Hribovška. Začel se bo ob 19. uri z mašo v farni cerkvi sv. Petra in nadaljeval v predvorju Graščine, kjer bo ob 20. uri predstavitev knjige Knjižnica Ivana Hribovška avtorja mag. Jureta Sinobada. Slavnostni govornik bo dr. Brane Senegačnik, pri izvedbi recitala pa bodo sodelovali Gregor Čušin, Andraž Pavlič in Timotej Willewaldt.

IZLETI

Planinski izlet DU Cerklje

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje v torek, 20. junija, vabi na Veliko planino. Izhodišče planinskega izleta s približno štirimi urami skupne hoje bo na planini Marjanine njive, zbirno mesto pa pred AMD Cerklje ob 7. uri. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek v istem tednu.

Kolesarski izlet DU Kranj

Kranj – Društvo upokojencev Kranj v torek, 20. junija, vabi na kolesarski izlet v Bašelj, ki je zaradi dežja že dvakrat odpadel. Zbirno mesto udeležencev, ki se bodo na pot podali z lastnimi kolesi in ustrezno kolesarsko opremo, vključno s čelado, bo pri mestnem vodnjaku na Glavnem trgu ob 8. uri. Trasa, dolga okoli 30 kilometrov, je srednje zahtevnosti.

KONCERTI

Letni koncert MePZ Musica viva

Primskovo – Mešani pevski zbor Musica viva Kranj Primskovo z zborovodjem Janom Gorjancem Danisom vabi na letni koncert z naslovom Potep po Ljubljani in izlet po Sloveniji. Slovenske popevke in ljudske pesmi bodo popeljale po ljubljanskih ulicah in sem ter tja po Sloveniji v soboto, 17. junija, ob 20. uri v Domu krajanov na Primskovem. Vstop je prost.

Letni koncert APZ France Prešeren

Radovljica – Akademski pevski zbor France Prešeren Kranj vabi na letni koncert 54. sezone, ki bo v sredo, 21. junija, ob 19.30 v atriju župnišča cerkve sv. Petra v Radovljici. Pevke in pevci se bodo skupaj z obiskovalci sprehodili skozi uspešno leto, v katerem je zbor prejel zlato plaketo tekmovanja Venezia in Musica v Benetkah ter zmagal na gorenjskem delu tekmovanja Sozvočenja 2022. Vstop bo prost.

PREDSTAVE

Borštnik po Borštniku

Cerklje – Kulturno društvo Ignacija Borštnika in ekipa festivala Borštnikovanje vabita na tridnevni gledališki festival, ki bo od

21. do 23. junija potekal v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika. Na sporedu bosta dve predstavi z letošnjega Borštnikovega srečanja v Mariboru, v petek pa bo nastopila glasbena skupina Katalena. Vse tri dni bodo na vrtu Borštnikove domačije in v kulturnem hramu različne aktivnosti in gledališke delavnice, ki jih sofinancira Občina Cerklje. Celoten program festivala je na www.borstnikovanje.si.

Znamka ob stoletnici Veronike Deseniške

Kamnik – V ponedeljek je izšla priložnostna znamka z žigom, kuverto in vložnim kartonom, ki je posvečena stoti obletnici pisanja Veronike Deseniške. Kot je znano, je Oton Župančič dramo v veliki meri pisal v takratni Vivodovi gostilni na Parmovi ulici v Kamniku. Znamka in drugo gradivo, ki je izšlo v nakladi dvesto izvodov, je na voljo v prostorih turistično-informativnega centra kamniškega zavoda za turizem in šport, ki je tudi financiral projekt. Ob tej priložnosti so v ponedeljek odprli tudi razstavo slovenskih književnikov na slovenskih in jugoslovenskih znamkah, priložnostnih izdajah in razglednicah predsednika Filatelistične zveze Slovenije Slavka Novaka, ki je na ogled do 20. junija. Žig in znamko so oblikovali na Zavodu za turizem in šport Kamnik, celotno oblikovanje in tisk so zaupali Sašu Matičiču iz studia Dataprint, Župančičev portret, ki služi za znamko, pa so brezplačno odstopili v Muzeju novejšje zgodovine Celje.

Sodelujoči pri izdaji znamke ob Vivodovi hiši, kjer je nastajalo Župančičevo delo. / Foto: Aleš Senozetnik

LOTO

Loto rezultati – žrebanje 14. 6. 2023
6, 12, 27, 29, 33, 36, 38 in 3

Loto PLUS: **5, 6, 13, 20, 26, 35, 39 in 29**
Lotko: **6 4 8 4 5 2**

Sklad 18. 6. 2023 za Sedmico: **500.000 EUR**
Sklad 18. 6. 2023 za PLUS: **2.780.000 EUR**
Sklad 18. 6. 2023 za Lotko: **300.000 EUR**

V priročniku je strnjeno znanje o pridelavi lupinarjev, vse od zasaditve do spravila in sušenja. Nova izdaja je bogatejša za načine pridelave lupinastega sadja, dodani so strnjeni programi varstva, posodobljen izbor sort in sredstva za varstvo lupinarjev.

23 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Čokolada je kraljica sladice,okusna in neizogibna poslastica, ki jo obožujejo tako stari kot mladi. V knjigi boste našli recepte za kremna peciva, biskvitna peciva, peciva brez peke, peciva iz krhkega testa, torte in ostale sladice, v katerih seveda kraljuje čokolada.

10 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

JOKER OUT KOKOSY FAT BUTLERS

Loški grad 1. 7. 2023

1050
ŠKOFJA LOKA
ZAVOD
Gorenjski Glas
mojekarte.si

PRODAJA KART

Ko plava, se počuti svobodno

Štirinajstletni Nini Biadov iz Ribnega pri Bledu so pred sedmimi leti diagnosticirali izredno redko nevrološko bolezen, imenovano motorična senzorična nevropatija CMT1A, ki slabi mišice in živčevje, posledično pa povzroča težave pri gibanju. A kljub oviri je Nina izredno uspešna paraplavalka, ki se spogleduje z nastopom na poletnih paralimpijskih igrah leta 2028 v Los Angelesu.

MAŠA LIKOSAR

Ribno – Mlada Nina ni le prida učenka, trenutno zaključuje osmi razred na Osnovni šoli Bled, temveč tudi nadarjena športnica paraplavalka, ki od leta 2019 trenira v Plavalnem klubu Radovljica. Sprva je bilo plavanje del terapije, kasneje pa se je v ta šport zaljubila in začela tudi tekmovali. Pod taktirko trenerja Anžeta Pretnarja in trenerke Ane Vidic je kmalu nanizala prve uspehe in izjemne rezultate. Pohvali se lahko z dvanajstimi medaljami in štirimi priznanji. Kot mlada perspektivna plavalka se je v začetku letošnjega leta pridružila tudi paraplavalni reprezentanci in marca opravila reprezentančne priprave v Medulinu.

Starši, mama Nuša in oče Robert, jo šestkrat tedensko vozijo na treninge v Radovljico. »Da sem danes to, kar sem, se lahko zahvalim svojim staršem. S svojim športnim načinom življenja, podporo in vplivanjem samozavesti so v meni vzbudili zanimanje za ta šport in občutek, da zmorem. Plavanje mi namreč ne daje le fizične, ampak tudi mentalno moč, mi krepki mišice, poleg tega je koristno pri upočasnitvi napredujoče bolezni. Vsaka zmaga oziroma vrhunski dosežek pa mi dajeta neizmerno motiviranost in zagnanost za naprej ter željo, da nastopim na poletnih paralimpijskih igrah leta 2028 v Los Angelesu,« je pripovedovala nadobudna Nina, ki poleg plavanja rada posluša glasbo, nekoč je bila navdušena nad risanjem, plesala je tudi folkloro, a jo je morala zaradi bolezni opustiti. Po končani osnovni šoli bo izobraževanje nadaljevala na

Nina Biadov je nadarjena paraplavalka, ki so ji pred sedmimi leti diagnosticirali izredno redko nevrološko bolezen. V začetku letošnjega leta se je pridružila paraplavalni reprezentanci. / Foto: Primož Pičulin

ekonomski gimnaziji v Radovljici, svojo študijsko pot pa za zdaj vidi na področju kemije.

Enakovredna drugim

Plavanje je pravzaprav edini šport, ki ga Nina lahko izvaja. »Ko plavam, se počutim svobodno in enakovredno drugim. Pozabim na vse, samo plavam,« je poudarila paraplavalka. Bolezen ji povzroča odmiranje mišic in živčevja, zato težko hodi, teči ne more, pri vzponu po stopnicah pa rabi oporo. »Ne udeležujem se športnih dni, upravičena sem tudi do izostanka od športne vzgoje, vse druge šolske obveznosti opravljam enako kot sošolci. Le zapiskov ne morem več pisati s pisalom, zato že dve leti uporabljam računalnik.«

Kot je pojasnila njena mama Nuša Jesenšek, se je Nina rodila z gensko

bolezni, ki ji je okvarila gen PMP 22. »Do enajstega meseca ni bilo nobenih znakov. Šele tedaj smo opazili zaostanek v razvoju, njeno gibanje je bilo namreč zelo omejeno. Prve korake je naredila pri dveh letih, a tudi kasneje je imela vse večje težave pri hoji in ravnotežju,« je opisala mama Nuša in dodala, da je Ninina bolezen neozdravljiva in lahko vodi do faze invalidnosti. »Okvarjenega pa nima le enega gena, temveč tri, pri čemer vemo, da drugi okvarjeni gen pospešuje okvaro srca in pljuč, za tretjega pa trenutno še ni znano, kako se bo izrazil.«

Nina zmore!

Za Nino pa vseeno obstaja upanje, saj se zdravniki na eni od priznanih ameriških klinik intenzivno ukvarjajo s preučevanjem njene bolezni in razvijanjem zdravila. »Gre za izredno drago

in zahtevno terapijo, zato za zdaj še nismo stopili v stik s kliniko. Prizadevamo si, da bi se čim prej vpisali na njihov seznam bolnikov z motorično senzorično nevropatijo, s čimer bi zagotovili, da bo Nina takoj, ko bodo zdravilo razvili, tega tudi prejela,« je dejala mama. Ninin tekmovalni ritem, vsakodnevnih treningov, plavalna oprema in priprave družini predstavljajo velik finančni zalogaj. Zato so se pred kratkim obrnili na Dobrodelno društvo Palčica Pomagalčica in dobrodelni škratki, ki so jim zagotovili pomoč pri zbiranju sponzorskih sredstev. »Nina žal ne zmore toliko kot drugi otroci, a vseeno zmore. Poleg tega dosega vrhunske rezultate, v to pa mora vložiti vsaj še enkrat toliko truda kot tisti, ki jim bolezen ne povzroča težav pri gibanju,« je o hčerki še povedala Nuša Jesenšek.

Novo festivalsko prizorišče na vrtu

MAŠA LIKOSAR

Bled – Zavod za kulturo Bled je letos oživil popolnoma novo festivalsko prizorišče na vrtu pred Festivalno dvorano Bled, ki so ga kot prvi z glasbo napolnili otroški glasovi iz Glasbenega centra DO RE MI.

vrednostjo, ki ne sledi množičnosti,« je pojasnila direktorica zavoda Lea Ferjan, ob tem pa dodala, da si pri pripravi dogodkov prizadejalo pritegniti čim več domačih ustvarjalcev in lokalnih društev, ki čutijo kraj in tako lahko še bolj doživeto prenašajo svoje misli

Na novem festivalskem prizorišču na vrtu pred Festivalno dvorano Bled so nastopili učenci Glasbenega centra DO RE MI. / Foto: Boris Pretnar

»Gre za zelo intimno prizorišče v objemu narave, kjer nastopajoči lahko stekajo še pristnejši stik z gosti. S to novo lokacijo smo sledili želji po manjših in butičnih dogodkih z doživljajsko

in zgodbe, ustvarjene s srcem in pozitivno energijo. Učenci Glasbenega centra DO RE MI so že pripravili dva koncertna večera, zadnji v nizu bo v petek, 16. junija, ob 19.30.

Po Bledu in na Pokljuko z brezplačnimi avtobusi

Bled – Po Bledu in na Pokljuko bodo to sezono v juliju in avgustu vozili brezplačni avtobusi. Letos so zagotovili še en avtobus več, tako bodo vozili kar trije avtobusi, ki bodo brezplačni tako za domačine kot tudi za obiskovalce in turiste. Vsi trije avtobusi bodo svoje vožnje začeli in končali na Selišah, pred Infocentrom Triglavsko roža. Avtobus na Pokljuko s štirimi odhodi začenja prvo vožnjo ob 7.20, zadnja vožnja s Pokljuke bo ob 20.30. Ta avtobus financirajo TNP ter občini Bled in Gorje. Avtobus, ki bo Bled povezoval z vasmi Zasip, Koritno, Bodešče, Ribno, Selo, Mlino in Bohinjska Bela, bo prvič odpeljal ob 9. uri, zadnji avtobus se bo na Seliše vrnil ob 21.17. Letošnja novost je avtobus okoli jezera, ki bo vozil vsako uro od 9. do 21. ure, vozil pa bo tudi na Blejski grad. Tako avtobus po vaseh kot tudi tistega okoli jezera v celoti financira JZ Turizem Bled.

Ta konec tedna odpirajo Češka koč

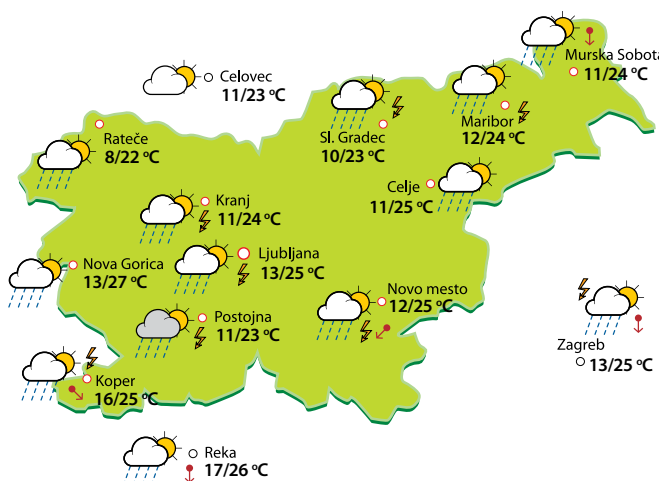
Jezerko – Na spletni strani Občine Jezerko je zapisano, da v nedeljo, 18. junija, svoja vrata ponovno odpira Češka koč na Spodnjih Ravneh. Odprta bo do 2. oktobra, medtem ko se bo Kranjska koč na Ledinah v letošnji sezoni v več fazah prenavljala. Posledično bo obratovanje koč okrnjeno, lahko bo tudi zaprta. Če jo nameravate obiskati, zato najprej preverite, ali je koč sploh odprta oziroma v kolikšnem obsegu deluje, in sicer pri Planinskem društvu Kranj, na spletni strani društva oziroma na strani društva in koč na Facebooku. Obiskovalcem se kolektiva Kranjske koč na Ledinah in PD Kranj zahvaljujeta za razumevanje, saj je obnova nujna in bo omogočila prijetnejše bivanje v koči ter boljšo oskrbo na poti.

vremenska napoved

Danes in jutri bo dokaj sončno, popoldne in zvečer bo lahko nastala kakšna ploha ali nevihta. V nedeljo bo pretežno jasno in topleje.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK 12/24 °C
SOBOTA 11/25 °C
NEDELJA 12/27 °C

NA GLAS

aforizem

Zanima me, kateri je uspelo nataktniti rogove samemu hudiču?

Milan Fridauer - Fredi